

אהר מוועד

לדברי תורה וחסידות מרבתינו הקדושים מלעלוב

אמרי קודש מכ"ק אדמו"ר שליט"א [311] דברות קודש משנים עברו [34] הרה"צ ר' מנחם מנדל גולד שליט"א אב"ד לובלין פרשת השבוע [1] מדור הניגונים [7] הרה"ג ר' נח גולדברג משב"ק כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א - עובדות וסיפורי צדיקים מתלמידי הבעש"ט [437] שיעורים בספר אור החיים ואלשיך הקדוש - הרה"ג ר' אלימלך שטמער [434] הרה"ג ר' יוסף חיים גרינולד - פרשת השבוע [435] הרה"ג ר' יהודה אריה אשכנזי - הלכות [436]

מכ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

אמרי קודש

לך לך לשורשך ולמחצבתך

והנה בגמרא ראש השנה (טז:): אמר רב יצחק ד' דברים מקרעין דינו של אדם ואלו הן צדקה צעקה שינוי השם ושינוי מעשה, ויש אומרים אף שינוי מקום דכתיב 'ויאמר ה' אל אברם לך לך מארצך והדר ואעשך לגוי גדול'.

ומקשו שם למה לא הזכיר גם ר' יצחק 'שינוי מקום', ומתרג' 'ההוא זכותא דארץ ישראל הוא דאהניא ליה', והיינו שר' יצחק סבר שמאברהם אבינו אין ראייה שכל שינוי מקום מועיל, שהרי הוא העתיק את מגוריו לארץ ישראל, ויש לומר שסגולת א"י עמדה לו להתברך ולהפוך לגוי גדול, ולא שינוי המקום גרידא.

ובספר 'בכור שור' (לבעל ה'תבואות שור') מבאר שורש המחלוקת בין רב יצחק וה'יש אומרים', ד"ל שנחלקו בביאור הפסוק בפרשתנו 'לך לך מארצך', מהו כפל הלשון לך לך, ה'יש אומרים' סבירא להו כדאיתא במדרש 'לך לך' תרי זימני, היינו תרי יציאות, חד מאור כשדים וחד מחרן.

ולשיטתם מדבר הפסוק בשתי יציאות, תחילה על יציאת אברהם מאור כשדים, ואחר כך על יציאתו מחרן לארץ ישראל. ואם תתמה למה הזכיר הכתוב את יציאתו הראשונה מאור כשדים, י"ל שזה בא ללמדנו שכבר ביציאתו הראשונה מאור כשדים לחרן, עוד בטרם יצא לארץ ישראל, כבר נקרע גזר דינו ונשתנה לטובה, ומכאן ראייה שכל שינוי מקום באשר הוא מועיל לאדם.

אמנם ר' יצחק דרך אחרת יש לו בפסוק זה, שהוא לא פירש כפל הלשון 'לך לך' כהמדרש הנ"ל, אלא כמו שכתב רש"י להנאתך ולטובתך, והיינו דתרווייהו 'לך לך' שניהם ביציאתו מחרן לארץ ישראל

המשך בעמ' הבא <<

למעלה מדרך הטבע, ואדרבה לפי שהדרך גורמת כו', אם תעשה ההיפך תבוא על ידי זה לשידוד מערכות הטבע, וכמאחז"ל שעל פי אצטגנינות לא היה יכול לזכות לבנים, רק שלא על פי הטבע, עכ"ד הרה"ק מוורקא.

שורש נפשך בארץ ישראל

ונראה לבאר דרך נוספת בדברי זקני הרר"ד, לך לך לשורשך ולמחצבתך, על פי דברי האלשיך הק' בפרשתנו (תורת משה בראשית, ט"ו, ב- ג) שכתב כהאי לישנא "לך לך מארצך וגו', שאמר לו הקב"ה לאברהם שורש נפשך בארץ ישראל, לך לעצמך, לשורשך", עכ"ל.

דהנה איתא מזקה"ק הרבי ר' משה מלעלוב זי"ע החילוק בין ברכה להצלחה, כי ברכה היא שלא כדרך הטבע, והצלחה היא בדרך הטבע, ואמר בשם חותנו היהודי הק' מפרשיסחא זי"ע שהצלחה יכולה לשרות גם בחוץ לארץ, אבל ברכה למעלה מן הטבע יכולה לחול אך ורק בארץ ישראל, וכמאה"כ 'ברכך ה' מציון וגו', עכ"ד.

ומעתה נראה שזוהי כוונת זקה"ק לך לך לשורשך ולמחצבתך, היינו לארץ ישראל שהיא שורש נשמתך וכדברי האלשיך הק', ואמר לו השי"ת לאברהם שעל ידי שילך לא"י ימשיך על עצמו ישועה וברכה שלא כדרך הטבע ויתברך בג' דברים, אף שבדרך הטבע ממצטת אותם הדרך.

ומדויק לפי זה מה שנאמר בהמשך הפסוקים 'ואברכך וגו', ואברכה מברכך וגו' והיה ברכה, והיינו כי כאשר תעלה לארץ ישראל דווקא שם תוכל לזכות לברכות אלו, כי שם תוכל לשרות עליך 'ברכה' שלא כדרך הטבע, שאינה שורה בארץ העמים כי אם בארץ ישראל.

ליל שבת קודש פרשת לך לך תשע"ה, עיה"ק ירושלים

ויאמר ה' אל אברם לך לך מארצך וממולדתך ומבית אביך וגו' ואגדלה שמך והיה ברכה (בראשית יב, א- ג). הרה"ק רבי יצחק מוורקא זי"ע מביא בשם מורו ורבו זקה"ק הרבי ר' דוד מלעלוב זי"ע, שפירש הפסוק בזה"ל, לך לך - לשרשו ולמחצבתו שבא משם.

ומבאר הרה"ק מוורקא עומק כוונתו בדברים אלו, דהנה כאשר יהודי מתעצם בעבודת השי"ת ומשבר את טבעו, אזי הוא ממשיך על עצמו משמים הנהגה ניסית שלא כדרך הטבע, וכמאה"כ 'ה' צלך על יד ימינך', כי השי"ת מתנהג עם האדם לפי התנהגותו בעצמו, וכמו שאמרו 'דע מה למעלה ממך', ההנהגה מלמעלה מושפעת ממך, כפי מעשיך.

ולמשל כאשר עומד יהודי סוחר לפני התפילה ובא אליו קונה לרכוש סחורה, וליבו נוטה להזדרז בתפילתו כדי שלא להפסיד את הקונה, אבל באמת לו חכם ישכיל כי אדרבה, אם יתגבר על רצונו הטבעי לסיים מהר ולשוב לעסקיו ויתפלל בכוונה ובניחותא, בסופו של דבר ירוויח יותר, כי כאשר אדם פועל בעצמו להתנהג מעל לדרך הטבע, אף הקב"ה משדד עבורו מערכות הטבע, וסופו שירויח יותר.

וזהו שנאמר כאן בפרשה, כי הנה בדרך הטבע הדרך גורמת לג' דברים כדאיתא ברש"י, ממצטת פו"ר וכו', ואברהם אבינו הרי ביקש בכל מאודו להיפקד בבנים, והשתדל בפעולות הרבה למען זה, וכשאמר לו ה' לצאת לדרך חושש היה לעשות דברים המנוגדים לכך בדרך הטבע. אמר לו הקב"ה לך לך - לשורש שלך שהוא

הם מדברים, וא"כ מהיכי תיתי שגם שינוי מקום בסתמא מהני לאדם, וזהו שאמרה הגמ' זכותא דארץ ישראל אהניא ליה, עכ"ד ה'בכור שור'.

והנה לפי דרכם של האלשיך הק' וזקה"ק הרר"ד שדרשו את הפסוק לך לך - לשרשך ומחצבתך דהיינו ארץ ישראל, תתבאר עוד יותר שיטת ר' יצחק, שהרי הפסוק עצמו, בכפל הלשון 'לך לך', רומז על הליכתו של אברהם לשורשו ומחצבתו - היא ארץ ישראל, ואם כן גופא דקרא מוכיח שזכותא דארץ ישראל דייקא אהניא ליה לאברהם, ולא עצם ההליכה ושינוי המקום, ודו"ק.

איתא במדרש (ב"ר לט, ט) א"ר לוי ב' פעמים כתיב לך לך, לך לך מארצך ולך לך אל ארץ המוריה, ואין אנו יודעים איזו חביבה יותר, אם השנייה או הראשונה, ממה דכתיב בשנייה 'לך לך אל ארץ המוריה', הרי השנייה חביבה מן הראשונה, ע"כ.

ולכאורה דברי המדרש מכוסים פליאה, כלום ספק יש איזה ניסיון היה קשה יותר, פשיטא שניסיון העקידה שבו נתבקש אברהם להקריב את בנו יחידו, גדול יותר מההליכה לארץ ישראל, ומה השאלה איזו חביבה יותר, וכבר עמדו בזה המפרשים. ותו יש להבין מהו התירוץ, היכן מוכח בפסוק 'לך לך אל ארץ המוריה', שהשנייה חביבה יותר מן הראשונה.

ונראה לפרש בהקדם דברי זקה"ק הרבי מלובלין זי"ע בספה"ק 'דברי אמת' (פר' וירא) בשם זקה"ק הרבי ר' שמעלקא מניקלשבורג זי"ע כי אדם עוד מסוגל לסבול ולקבל באהבה גידופים וחרפות, בלי להקפיד על כך, אבל לשמוע את שבחו ולא ליהנות מכך ולהגיע לגבהות הלב, זהו כבר ניסיון קשה הרבה יותר.

ועוד מצינו כיוצא בזה בספרו הק' 'זכרון זאת' (פר' מטות) בזה"ל, 'הנה נקל יותר לאדם צדיק שלא יקפיד על גנותו, אך בשבחו, כשמשבחים אותו דברי אמת, קשה יותר שלא לבוא מעט גבהות והנאה בכבוד התורה', ע"כ.

ויסוד נוסף איתא בספה"ק (ועיין ב'קדושת לוי' פרשת וירא, וב'אור פני משה') שיותר קשה לאדם לקיים לשם שמים מצוות שיש בהם הנאת הגוף, כמו מאכלי שבת ויום טוב, שעבודה גדולה היא לאכלם אך לה' לבדו, ללא שום פנייה והנאה צדדית, מאשר לערוך תעניות וסיגופים לשם שמים, שזהו דבר הבא בנקל יותר.

מה מכריע את הכף

והנה לכשנתבונן מה היה גודל הניסיון בהליכתו של אברהם אבינו לארץ ישראל, מבואר באור החיים הק' שנקודת הניסיון הייתה האם ילך לארץ ישראל אך ורק בגלל ציווי ה' בלבד, ולא בגלל כל ההבטחות והברכות הטובות שהובטחו לו. וזהו שנאמר 'וילך אברם כאשר דיבר ה'', שאברהם עמד בניסיון והלך רק מצד הוראת ה', ללא שום פניה וחשבון של הנאה צדדית.

אכן ניסיון העקידה שבו נדרש אברהם אבינו להקריב את בנו, היה דומה לתעניות וסיגופים שאמנם קשים יותר בפועל, ומייסרים את האדם במכאובי הגוף והנפש, אבל מאידך, כמבואר, קל יותר לאדם לעשותם רק לשם שמים, ללא פניות וחשבונות.

ובזה נוכל להבין במה נסתפק המדרש, כי בוודאי ניסיון העקידה דרש מאברהם הקרבה גדולה הרבה יותר מההליכה לארץ ישראל, אבל מאידך, דווקא בסוג הניסיון השני, ללכת לארץ ישראל, לעשות דבר שיש בו הנאת הגוף לשם שמים בלבד, בלתי לה' לבדו, יש קושי וניסיון גדול יותר כאמור, ועל כן שואל המדרש איזו מהן חביבה יותר, מה מכריע את הכף ביניהם.

שני החלקים בניסיון העקידה

והנה מצאתי בפסיקתא רבתי (בראשית מא, ב) למה נקרא הר המוריה בשם זה, כי בשעה שהלך אברהם להקריב את יצחק אמר להשי"ת, ריבון העולמים וכי כשר אני להקריבו, כהן אני? שם כהן גדול יבוא ויקבלו ממני, אמר לו הקב"ה כשתגיע למקום אני מקדשך ועושה כהן אותך, מהו מוריה תמורתו של שם. חליפיו, כמה דאת אמר לא יחליפנו ולא ימיר אותנו, ע"כ.

נמצא לפי זה שגם בניסיון העקידה היה לאברהם אבינו טובת הנאה מסוימת, שהרי זכה על ידו להתעטר בכתר כהונה, ואף על פי כן עשה מה שעשה לשם שמים בלבד, ללא שום פניות וחשובים.

וזהו שעונה המדרש 'ממאי דכתיב אל ארץ המוריה', מהר המוריה שעצם שמו רומז לחליפין ולתמורה שהתקיימו בו, הכהונה הגדולה שנקלחה משם וניתנה לאברהם, 'מכאן שהשנייה הייתה חביבה מן הראשונה', כי מכאן למדנו שמלבד הקושי בעצם הקרבת הבן, היה בעקידה גם חלק נוסף של סוג הניסיון הקשה ביותר, לעשות דבר שיש בו הנאה אך ורק לשם שמים.

ומאחר שנכללו בניסיון העקידה שני סוגי הניסיונות גם יחד, לפיכך ה'לך לך' השני עולה על הראשון.

שוה"ט ליל שבת קודש פר' לך לך, תשפ"ב - בארא פארק

ויאמר ה' אל אברם לך לך מארצך וממולדתך ומבית אביך וגו'. ה'אור החיים' הקדוש זי"ע מבאר שבציווי השי"ת לאברם נכלל שיעזוב גם את כל בני משפחת אביו וילך לבדו, אך כיון שלוט בן אחיו דבק בו וביקש להתלוות אליו, לא רצה אברם לביישו והניח לו לבוא עמו.

וז"ל האוה"ח הק', "אלא שלוט דבק בו כאומרו 'וילך אתו לוט', דבק בו, והגם שאמר אחר כך 'וייקח אברם וגו'', פירוש שלא דחפו עד שימצא המצאה שלא יכלימהו, ולזה תמצא כי כשמצא סיבה קטנה שרבו הרועים אמר אליו הפרד וגו' אם הימין וגו', והדבר הוא כמעט זר שיאמר אליו כדברים האלה בכל כך, אלא לצד שהיה חושב מחשבות להפרידו כדבר ה' לזה תיכף במוצאו סיבה דחפו בב' ידיים".

ומוסיף האוה"ח הק' לחזק יסוד זה וז"ל, "וראיתי לחזק פירוש זה, גם כן ממה שאמר הכתוב (להלן יג, יד) 'וה' אמר אל אברם אחרי הפרד לוט מעמו שא נא עיניך', מאמר זה יוכיח כי יושב ומצפה היה ה' מתי יפרד לוט להראותו את הארץ שאמר לו בתחילת דברו (ו) אליו 'אשר אראך', ולא הראהו עד עתה שנפרד לוט" עכ"ל.

כבודו של יהודי הוא אש להבה

חזינן מכאן כמה חמור ונורא הוא עניין הזהירות בכבוד הבריות, שהרי אברהם אבינו היה יכול לגרום ולסבב שלוט ייפרד ממנו הרבה קודם, דהא ידע שהקב"ה יושב ומצפה להתגלות אליו ולהראותו, אלא שהוא ידע בוודאות שאין זה רצון ה' לגרום ללוט עוגמת נפש ולהרחיקו ממנו, ועל כן נזהר בזה ולא אמר לו מאומה.

ואף שהיה כאן עניין גדול ונשגב ביותר להראות לו את הארץ המובטחת, מ"מ היה לו ברור כשמש דלא שייך שהדבר יבוא על חשבון 'בין אדם לחבירו', ועל כן התעכב וחיכה עד שיתרחש הדבר מאליו, שיפרוץ ריב בין רועי אברהם ולוט וייפרדו, ורק אז נגלה אליו השי"ת.

יהודי צריך לדעת שכבודו של יהודי אחר הוא אש להבה, רצון השי"ת הוא שיחפש תמיד לכבד את השני ולייקרו ולהחשיבו ולא להיפך ח"ו, ואף כשנדמה לו שחברו

לא נהג כשורה ויש להעמידו על מקומו וכדו', יזהר וירעד לנפשו מאוד שלא לפגוע בכבודו, דלא ייתכן שרצון ה' הוא שיפגע ויצער את השני, דהא אברהם אבינו הבלוג והניח ללוט לשהות עמו, אף שידע שמפסיד בזה בכל שעה גילוי שכינה, וכל זה על מנת שלא לביישו.

וע"ד שכתב הרא"ש ז"ע (שהיום ערש"ק היה יומא דהילולא דיליה) בפירושו על מס' פאה (פ"א, מ"א) וז"ל, "כי הקדוש ברוך הוא חפץ יותר במצוות שיעשה בהם גם רצון הבריות, מבמצוות שבין אדם לקונו, עכ"ל.

כפי שהתנהג עם חבריו - יתנהגו עמו

וידועים דברי החתם סופר ז"ע (דרשות, שנ"ז) על דברי הגמרא בראש השנה (ז, ב) שהקשו שם על הכתוב 'צדיק ה' בכל דרכיו וחסידי בכל מעשיו', ולכאורה יש כאן סתירה מיניה וביה, ברישא דקרא כתוב שהקב"ה דן עם בראויו משפט צדק ולא לפנים משורת הדין, ומיד לאחר מכן כתיב 'חסידי בכל מעשיו' משמע לפנים משורת הדין, ועיי"ש מה שתירצו בגמרא.

אמנם ה'חתם סופר' מתרץ מדיליה באופן נוסף, וכותב 'אומר אני' שהכוונה היא כך, בתחילת דינו של אדם בשמים, עוד

בטרם שוקלים את מעשיו בין אדם למקום, המצוות והעבירות, יושב הקב"ה ודן כיצד התנהג אדם זה עם חבריו, האם התנהג עמם לפנים משורת הדין, האם ריחם עליהם והיטיב להם, או לא.

ודין זה מתקיים ללא ויתורים לפנים משורת הדין, אלא לפי אמת הדין. לאחר משפט זה, אם נמצא שאותו אדם אכן התנהג עם חבריו לפנים משורת הדין והיה מעביר על מידותיו, אז גם הקב"ה דן אותו בעניינים שבין אדם למקום, בעסקי תורה ומצוות, לפנים משורת הדין.

וזהו שנאמר תחילה 'צדיק ה' בכל דרכיו', היינו הדין הראשון בו בודקים את הנהגת האדם, ואחר כך, אם נמצא שהתנהג לפנים משורת הדין, אזי 'חסידי בכל מעשיו' שאז גם הקב"ה נוהג בו לפנים משורת הדין, ע"כ.

טומאת ע"ה הותרה - שלא לביישו

למחרת, יום א' לסדר וירא, הוסיף כ"ק אד"ש: הנה בדרך לימודי במסכת ביצה שוב מצאתי ליסוד גדול זה, עד כמה מגיע חומר הזהירות בכבודו של יהודי, דהנה אמרו בגמ' (יא, ב) הפותח את חביתו ומתחיל בעיסתו על גב הרגל, ר' יהודה אומר יגמור וחכמים לא יגמור.

וברש"י שם מבאר שורש פלוגתייהו וז"ל, חבר כשהתחיל למכור יינו או ככרו לעולי רגלים ברגל וממשמשי בה יד הכל, וטומאת עם הארץ ברגל טהורה כל ימות הרגל, ובמה שנשאר לאחר הרגל נחלקו רבי יהודה וחכמים, רבי יהודה אומר יגמור וימכרנה לחברים ולכל אדם ויזהר שלא יגע עם הארץ עוד וחכמים אומרים לא יגמור ולא ימכרנה עוד משום דנטמאת ברגל במגע עם הארץ.

ומסיים רש"י 'ונהי דכל ימות הרגל אשתראי שלא לביישם, מיהו לאחר הרגל חלה למפרע כו'.

הרי לנו בדברי רש"י דהטעם שטומאת עם הארץ הותרה ברגל היא אך ורק כדי 'שלא לביישם', מחמת הזהירות בכבודו של יהודי, דמשום הכי ביטלו חומר זה בימי הרגל, כשישראל מתאספים יחד, כדי שלא לפגוע ולבייש את עמי הארצות שיראו שמתנזרים מהם וממגע ידם.

ושוב עולה מכאן היסוד האמור, שלא ייתכן להחמיר ולהוסיף גדרים וסייגים, כשהדבר פוגע וגורם צער ועוגמת נפש יהודי אחר. כמה מוסר השכל צריך לקחת מדברים אלו, להתעורר בענייני 'בין אדם לחבירו', להרבות זהירות בכבודו של כל יהודי, בכל מצב ודרגה שהוא.

במעמד 'כבוד התורה' בהיכל 'שיבתנו הקדושה' מתיבתא דרבי שמעון מוצש"ק פרשת לך לך תש"פ, בית שמש

משל לצייד שצד ציפרים

איתא ב'תנא דבי אליהו' (רבא, פרק ה', אות ח'), והרי יש עניין במוצאי שבת להזכיר את אליהו הנביא, "שנה אדם סדר אחד, או שני סדרים, ויודע בהם ישמרם בידו ויברך ויקדש לשמו של הקב"ה". ב"ה בחורים סיימו כאן כמה וכמה מסכתות, ועליהם ליתן שיר ושבח להקב"ה, געבין א דאנק, על שזכו לכך, אך בנוסף עליהם לראות שהלימוד ישתמר בידיהם.

מה יעשה אדם כדי שלימודו יהיה 'שמור בידו'? על כך מצינו דברים מפורשים בגמרא בעירובין (ד, ב) ששאלו שם מהו שנאמר בפסוק 'לא יחרוך רמיה צידו', כי אתא רב דימי אמר משל לצייד שצד ציפורים, אם ראשון ראשון משבר כנפיו משתמר, ואם לאו אין משתמר, ומבואר שם ברש"י שהכוונה לאדם הלומד ואינו חוזר על תלמודו.

ללמוד דברים חדשים הוא עוד נותן לאדם, אבל לחזור ולשנון, לזה אינו מוכן בשום פנים ואופן, וצריך לזה יגיעה מיוחדת כדי לנצחו, והדברים מוכיחים על גודל חשיבות השינון.

וחשבתי דהנה הגמרא בסנהדרין (טז.) המשילו כמה תנאים את הלומד תורה ואינו חוזר, רבי יהושע בן קרחה אומר שהוא כזורע ואינו קוצר, רבי יהושע אומר דומה לאשה שיוולדת וקוברת, רבי עקיבא אומר זמר בכל יום זמר בכל יום, ומבאר רש"י וז"ל 'זמר בכל יום - היה מסדר תלמודך, אף על פי שסדור בפיק כזמר, והוא יגרום לך שתהא לעולם הבא בשמחה ובשירים'.

והפשט הוא שיהודי החוזר על תלמודו בעולם הזה, עד שהיא שגורה בפיו כזמר, אזי לעולם הבא תהיה לו שמחה גדולה. כי יוכל להמשיך ולגרוס את תלמודו. ומקשה שם הגמ' מאי קרא, אמר רב יצחק

והיינו שכשם שהצייד, אם אינו משבר את כנפי הציפור שנלכדה במצודתו, אזי לא תשתמר בידו יותר מכמה רגעים אלא תעוף ותברח, כך הוא הדבר בלימוד התורה, מי שזכה ללמוד מסכתא פעם אחת, אין די בכך, אלא עליו לעשות פעולות שתשתמר בידו, לחזור, ולחזור, ועוד פעם לחזור על לימודו, אחרת לא יתקיים הלימוד בידו לאורך זמן, וכדאיתא שם בהמשך הגמרא שאמר רב נחמן בר יצחק 'אנא עבדתה ואיקיים בידך', ופירש"י 'חזרת עליה עד שהחזקתי בה, ואחר כך חזרתי ושמעתי אחרת'.

נפש עמל עמלה לו

וידוע מה שאמר הרה"ק ר' ישכר דב מבעלזא זי"ע שרואים בחוש שהיצה"ר משקיע את כוחותיו למנוע את החזרה,

בר אבודימי שנאמר 'נפש עמל עמלה לו כי אכף עליו פיהו' (משלי טז, כב) הוא עמל במקום זה, ותורתו עומלת לו במקום אחר, ע"כ.

אכן אגב אורחא, מדנקט הפסוק הזה, העוסק במי שחוזר ומשנן את לימודו, בלשון 'נפש עמל' דייקא, הרי זה משמיענו כלל גדול, שכדי לחזור צריך 'עמלות' וגייעה, היצר הרע כאמור מתמסר בכל כוחו כדי למנוע עניין זה, והאדם צריך 'נפש עמל' כדי להתגבר על מכשול זה, הדבר אינו בא בלא גייעה.

נותנין לו שיעמול בדברי תורה

עוד מצינו בתנא דבי אליהו (רבא, פרק יד, אות ב) שני בני אדם, אחד עמל בדברי תורה ואחד עמל בדרך ארץ, הרוצה לעמול בדרך ארץ נותנים לו שיעמול בדרך ארץ, ועליו הכתוב אומר (איוב ה) כי אדם לעמל יולד, למה הדבר דומה לנאד שנתמלא מים ונשפך והלך לו, לאחר שעה אין בנאד כלום, והרוצה לעמול בדברי תורה נותנין לו שיעמול בדברי תורה, ועליו הכתוב אומר 'נפש עמל עמלה לו כי אכף עליו פיהו', ע"כ.

וכוונת הדברים היא כדאיתא בגמ' (סנהדרין צט, א) על פסוק זה 'כי אדם לעמל יולד', כולו גופי דרופתקי נינהו - כל הגופין לעמל נבראו, האדם בזה העולם מוכרח להתייגע, איש לא יכול להימלט מעמל החיים, אך עם כל זאת, לאדם ניתנה הבחירה במה לעמול, על מה להוציא את כוחותיו, על עמל העוה"ז או בלימוד התורה.

וזהו שאומר התנ"כ 'א משל לנאד מלא מים כו', לכל אחד יש בתוכו כוחות, והריהו כנאד מלא מים, אך אם הוא מוציא את כוחו על דרך ארץ - ענייני דעלמא, הרי הוא שופך לריק את הכוחות הטמונים בו, אמנם הבוחר בדברי תורה, להשקיע את

עמלו בתורה, אזי נותנין לו שיעמול בד"ת, הוא יוצא ידי חובת 'עמל' בלימוד התורה, ועליו אמרו שם בגמרא 'טוביה לדוכי דהוי דרופתקי דאורייתא' - אשרי מי שזכה שעמלו יהיה בתורה.

ואיתא בספרים עה"פ בתהלים 'כחיצים ביד גיבור כן בני הנעורים', ימי הנעורים דומים לחץ וקשת, כפי שהחץ לאחר שנורה אי אפשר לתפסו ולהחזירו לעולם, כך גם הם שנות הנעורים שאי אפשר להחזירן לעולם, אלו הם שנים שיש לנצל כל רגע מהם, וכדאיתא בגמרא (שבת קנב) 'נקותא כלילא דוורדא, וברש"י 'כזר של ורד', ומבאר המהרש"א שהיינו דבר חשוב אך אינו מתקיים לזמן רב.

והרמז בזה שהשנים הטובות של הנעורים, הריהם כפרח בעל ריח טוב, אלו שנים עם כוחות מיוחדים, אך אינם נמשכים זמן רב, אי אפשר להחזירם בחזרה, לא שייך לזכות פעם נוספת לשנים אלו. עלינו לדעת את גודל ערכן של שנים אלו, וכאשר משתמשים בשנים אלו בעמלות בתורה, זהו תועלת עצומה לכל החיים.

דברי תורה מעשירים במקום אחר

והנה הבחורים סיימו כאן כמה מסכתות, קידושין סוכה ובבא קמא, אלו קניינים גדולים מאד שקנו, וממילא כדי שיישמרו הקניינים, צריכים לחזור ולשנן הלימוד.

והנה איתא מהגאון ר' חיים וואלאזינע"ר זצ"ל כי פעמים כשלומדים גמרא נראה לאדם שאין הלכה זו נוגעת בזמנו, אבל האמת היא שבכל גמרא ומכל הלכה אפשר להוציא פסקים והלכות הנוגעות לזמנו, ומסיים ה'נפש החיים' כי למשל בהלכות סוכה אפשר להתיר עגונה, והיינו שמסוגיה אחת אפשר להוציא הלכות הנוגעות לסוגיה אחרת, וממילא כשלומדים הלכות אלו יש לדעת זאת.

ושאלו פעם את הגאון ר' חיים קניבסקי שליט"א האם יכול הוא לגלות למה התכוון הגר"ח מוואלאז'ין, באיזה הלכה מהלכות סוכה אפשר להתיר עגונה, ואמר שכן, במסכת בבא בתרא (קסב, א) איתא שאם אחד כותב שטר והשאיר שתי שורות ריקות בין הכתב לחתימה, השטר פסול, אמנם מה יהיה אם מילא שתי השורות בפני עדים פסולים, בכהאי גוונא השטר כשר.

והנה לכאורה הרי שתי שורות אלו ריקות, דהא מה שמילא בפני עדים פסולים אין לו תוקף, והרי זה כאילו לא כתב מאומה בשתי שורות אחרונות, אך אמרו שם בגמ' דאל תתמה שהנה מצינו בסוכה שאם יש אוויר של ג' טפחים בין הסכך לסוכה היא פסולה, אך אם מילא החלל בסכך פסול הרי הסוכה כשרה.

ואם כן הכי נמי לגבי שטר גט, או שטר קידושין, אף שהשורות כשלעצמן פסולות, עכ"ז כדי להכשיר את השטר שלא ייחשב ריק מהני, והיינו שאמר הגר"ח מוואלאז'ין שאפשר להוציא פסק מהלכות סוכה כדי להתיר עגונה.

על כל פנים בחורים שלמדו בבא קמא קידושין סוכה, עליהם לדעת שאף אם נראה שיש במסכתות אלו הלכות מסוימות שאינן נוגעות לזמנו, הרי בוודאי שאפשר להוציא מכל סוגיא הלכות השייכות לימינו אנו, וב"ה שומעים אנו שהבחורים שיחי' בישיבה מייגיעים עצמם בעסק התורה, השי"ת יעזור שיוכלו הלאה לחזור ולחזור ולחזור, לשמור את לימודם בידם, כלשון התנ"כ 'א שנה אדם סדר אחד כו' ישמרם בידו', שבזה מונח עיקר העמלות בתורה.

ה' יעזור שיהיה לכם כוח להמשיך הלאה, ושיהיה לכולכם הצלחה בתורה ויראת שמים, אכ"ר.

קיצור שו"ע

שב"ק כ"ד, י"ג השון התשפ"ד

סעיף מה.

הדָּרָה הוּא, פְּשָׁרֵיכִין לְקָשֶׁר אֵיזָה דְּבָרַ בְּשֵׁנֵי חוּטֵין אוּ מְשִׁיחֹת, אוּ שְׁמִסּוּבְּכִין חוּט אוּ מְשִׁיחָה אַחַת וְקוֹשְׁרֵין שְׁנֵי הַקְּצוּוֹת יַחַד פְּדָרָה הַחֲגוּרָה, עוֹשִׂין שְׁנֵי קָשָׁרִים זֶה עַל גַּב זֶה כִּי בְּקָשֶׁר אֶחָד לֹא יִתְחַזַּק, וְאָסוּר לְעֲשׂוֹת כֵּן בְּשֵׁבֶת שְׁנֵי קָשָׁרִים זֶה עַל גַּב זֶה אֶפְלוּ בְּדָבָר שְׁדָרְכוּ לְהִתִּירוֹ בּוֹ בַּיּוֹם. וְצָרִיכִין לְזַהֵר בְּמִטְפַּחַת שְׁכוּרְכִין סָבִיב הַצּוֹאֵר (הַאֲלֻזְטוֹף) שְׁלֵא לְעֲשׂוֹת בּוֹ בְּשֵׁבֶת

ג' סעיפים בכל יום

כתקנת כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

זֶה מְתָר, וְאֶפְלוּ הֶרְבֵּה וְאֶפְלוּ אִם דְּעִתּוֹ שְׂעִמָּד כֵּן יָמִים רַבִּים.

סעיף מו.

קָשֶׁר שְׁאָסוּרִין לְעֲשׂוֹתוֹ, קָשֶׁר כִּזֶּה אָסוּרִין גַּם כֵּן לְהִתִּיר. וּבִמְקוֹם צָעַר יֵשׁ לְהִתִּיר עַל יְדֵי עוֹבֵד כּוֹכָבִים.

סעיף מז.

דְּרָה הַחֲטִיטִים שְׁקָדִים שְׁתּוּפְרִין אֶת הַבְּגָד כְּרֹאוֹי, מְחַבְּרִים אֶת הַחֲתִיכוֹת בְּתַפְרִיּוֹת מְרוּחָוֹת, וְאַחַר כֵּן מְסִירִין אֶת הַחוּטֵין מֵאֵלֵי הַתַּפְרִיּוֹת. וְאָסוּר לְהִסְרֵן בְּשֵׁבֶת.

שְׁנֵי קָשָׁרִים, וְכֵן בְּעָרֵב שֵׁבֶת לֹא יִהְיוּ בּוֹ שְׁנֵי קָשָׁרִים, דָּאִם כֵּן אָסוּר לְהִתִּירוֹ בְּשֵׁבֶת כְּדִלְקַמְזוֹ. וְכֵן לְעֲשׂוֹת אֶפְלוּ קָשֶׁר אֶחָד בְּרֹאשׁ אֶחָד שֶׁל חוּט אוּ מְשִׁיחָה, אוּ לְטַל שְׁנֵי הַקְּצוּוֹת זֶה אֶצֶל זֶה וְלְעֲשׂוֹת בְּשֵׁנֵיהֶם בְּיַחַד קָשֶׁר אֶחָד אָסוּר, כִּי כִּזֶּה גַּם קָשֶׁר אֶחָד מִתְקַיֵּם. וְלְעֲשׂוֹת בְּשֵׁנֵי קְצוּוֹת זֶה עִם זֶה קָשֶׁר אֶחָד וְעַלֵּיו עֲנִיבָה, אִם הוּא דְּבָר שְׁדָרְכוּ לְהִתִּירוֹ בּוֹ בַּיּוֹם מְתָר, וְאִם לֹא אָסוּר, אֶפְלוּ אִם הִיְתָה דְּעִתּוֹ לְהִתִּירוֹ בּוֹ בַּיּוֹם. אֲבָל לְעֲשׂוֹת שְׁתֵּי עֲנִיבוֹת זֶה עַל גַּבֵּי

ממנו, מפני שעכשיו צריך לעבוד כדי להשיג את השלוח על ידי יגיעתו.

(תשכ"ט)

התהלך לפני והיה תמים (יז, א).

הנה חטא אדם הראשון באכילתו מעץ הדעת היה באכילת מותרות (יערות דבש ח"ב דרוש ב'), ולזה כשאמר הקדוש ברוך הוא לאברהם אבינו ע"ה התהלך לפני והיה תמים, דהיינו שיבוא לשלימות התיקון, ציוהו על המילה (עיין עץ הדעת טוב פר' וירא ד"ה והשענו), שענינה הסרת הערלה שגם היא בגדר מותרות.

ויפול אברהם על פניו ויצחק, ויאמר בלבו הלבן מאה שנה יולד ואם שרה הבת תשעים שנה תלד (יז, יז).

ובתרגום אונקלוס תרגם תיבת ויצחק וחד, לשון שמחה, ואילו אצל שרה שנאמר (בראשית יח, יב) ותצחק שרה בקרבה לאמר, תרגם אונקלוס ותצחק וחיכת, ובאור החיים הק' שם הקשה מה נשתנית צחיקת אברהם מצחיקת שרה, שתרגם אונקלוס בפירושים שונים.

ויבואר על פי מה שאמרו ז"ל (תנחומא, תולדות, יב) דחס הקדוש ברוך הוא על כבוד הצדיקים יותר מכבודו, ולפיכך אצל שרה שצחקה אחר שבשרו לה המלאכים, חס הקדוש ברוך הוא על כבודו, ולכן תרגם אונקלוס וחיכת, אבל אברהם שצחק אחר שבשרו השם יתברך בעצמו, לא חס הקדוש ברוך הוא ומחל על כבודו, ולכן תרגם אונקלוס וחד.

העולם הזה, ומחמת ציווי הקדוש ברוך הוא ללכת להנאתו וטובתו, הוצרך להשפיל עצמו ולירד ממדרגתו הנשגבה כדי ליהנות מהעולם הזה, והיה זה נסיון גדול ועצום עבורו, ובכל זאת לא הרהר אחר מדותיו יתברך, כדי לעשות נחת רוח להבורא יתברך שמו.

ואברכה מברכיך ומקללך אאור (יב, ג).

הקדים הכתוב הברכה למברכים לפני הקללה למאורים, ובברכת יצחק ליעקב (בראשית כז, כט) אמר אורריך ארור ומברכיך ברוך, וכתב שם רש"י ז"ל ובבלעם הוא אומר מברכיך ברוך ואורריך ארור (במדבר כד, ט), הצדיקים תחלתן יסורים וסופן שלום, ואורריהם ומצעריהם קודמים למברכיהם, לפיכך יצחק הקדים קללת אוררים לברכת מברכים, והרשעים תחלתן שלום וסופן יסורים, לפיכך בלעם הקדים ברכה לקללה.

והקשה זקני הרה"ק הרבי מלובלין זיע"א בספר דברי אמת, ממה שאמר הקדוש ברוך הוא לאברהם כאן ואברכה מברכיך ומקללך אאור, הקדים ברכה לקללה, ולפי דברי רש"י הללו היה לו להקדים קללה לברכה.

אך הענין הוא דהנה אברהם אבינו ע"ה היה הראשון שהכיר את בוראו ולכן הטעימו הקב"ה השלוח מקודם, כדכתיב (תהילים לה, ט) טעמו וראו כי טוב ה', משל לקטן שבתחילה מטעימין אותו מעט מהאוכל ולאחר הטעימה מבקש כבר לאכול מרצונו.

אבל אחר כך נטל הקדוש ברוך את השלוח

ויאמר ה' אל אברם לך מארצך וממולדתך ומבית אביך וגו' ואעשך לגוי גדול ואברכך ואגדלה שמך והיה ברכה וגו' (יב, א).

הנה אמרו חכמינו ז"ל (פרקי דרבי אליעזר פרק כו) שזהו אחד מעשרה נסיונות שנתנסה בהם אברהם אבינו ע"ה.

וצריך ביאור, הלא הקדוש ברוך הוא הבטיח לו כאן ואעשך לגוי גדול ואברכך ואגדלה שמך וגו', וכלום מה נסיון יש בזה.

ונראה לפרש לפי מה שאמר זקני הרה"ק הרבי מלובלין זיע"א "יראים אנו ממה שנותנים לנו מדרגות שלא נהיה בזה חס ושלום בבחינת ומשלם לשונאיו אל פניו להאבידו (דברים ז, י).

הרי שהצדיקים רוצים לעבוד את הקדוש ברוך הוא בתמימות שלא על מנת לקבל שכר, עד שיראים אפילו מהמדרגות שנותנים להם, וזה גופא היה הנסיון של אברהם אבינו ע"ה.

לך מארצך וממולדתך ומבית אביך וגו' ואעשך לגוי גדול וגו' (יב, א).

ופירש רש"י ז"ל לך לך להנאתך ולטובתך, ושם אעשך לגוי גדול, וכאן אי אתה זוכה לבנים, ועוד שאודיע טבעך בעולם.

וקשה, הלא חז"ל אמרו (פרקי דר"א פ' כו) דזה היה אחד מעשרה נסיונות שנתנסה בהם אברהם אבינו ע"ה, ואם היה הדבר להנאתו וטובתו איזה נסיון יש בזה.

ויתבאר, דאברהם אבינו נתעלה ונתקדש בעבודתו עד שלא היתה לו שום שייכות עם

פרשת לך לך

(שמות יט, ב) ויחן שם ישראל נגד ההר, והנה יצר הרע נמשל להר וכאמרם ז"ל בגמרא (סוכה נב.) לעתיד לבא מביאו הקדוש ברוך הוא ליצר הרע ושוחטו בפני הצדיקים ובפני הרשעים, צדיקים נדמה להם כהר גבוה, וזהו 'ויחן שם ישראל' כאיש אחד בלב אחד כדאיתא ברש"י (שם), היינו שעל ידי האחדות אפשר לנצח את ההר הוא היצר הרע.

הכל בו בענין גדול האיסור לדבר בשעת התפילה ח"ו "אוי להאנשים שמשיחים בעת התפלה כי ראינו כמה בהכ"נ נחרבו בשביל עון זה ויש למנות אנשים ידועים להשגיח ע"ז", ע"כ.

גדולה מעלת האחדות שעל ידי כח האחדות אפשר לנצח את היצר הרע, ומרומז בכתוב

בשם הרה"ק הבית אהרן זיע"א, עה"כ לך מארצך וגו', שצריך האדם להיות בבחינת הולך, לילך ולעלות תמיד ממעלה למעלה ולא לעמוד במדרגה אחת ח"ו, עיי"ש.

לאחר תפילת שחרית הזכיר כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א את מה שכתב ה'משנה ברורה' (סי' קכד ס"ק כז) בשם האליה רבה שהביא בשם

02-374-30-10
בחו"ל: 1718-506-9119

לימוד הלכה יומית כתקנת כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א
ג' סעיפים ליום בקיצור שולחן ערוך - ניתן לשמוע בקול לעלוב

היות והוצאות הגיליון מידי שבוע בשבוע

כרוכות בטרחות גדולות ובהוצאות כספיות מרובות

אבקש שכל אחד ואחד ישתתף בהוצאות הגדולות לזיכוי הרבים

זכות זיכוי הרבים יעמוד לכם להתברך בכל מיילי דמיטב שמע ברכה והצלחה בכל מעשה ידיכם ונחת מכל יוצ"ח

לתרומות: בנדירים פלוס ע"ש אהל מועד, או אצל הרב אהרן לוסיטיג משב"ק כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

התבטאותו הפלאית של כ"ק מרן אדמו"ר ה'ברכת משה' זי"ע בהודש תמוז שנת תשל"ז לפני שחרור החטופים באנטבה:

"אוני האב'ן געטוה'ן - יעצט וועט דער אויבערשטער אויפטוה'ן"

**"ועושה חסד למשיחו": בימים אלו בהם תגעש ארץ, חושף הרה"ח ר' שמחה קרקובסקי שליט"א נאמן
בית רבוה"ק לראשונה השתלשלות מופלאה שהתרחשה בקודש פנימה אצל רבינו ה'ברכת משה' זי"ע**

הסטייפלער בשמעו על תגובתו של אותו ראש ישיבה נענה מיד: "ער איז א דעת יחיד - הוא 'דעת יחיד' בעמדתו שאין לנו להתערב כלל בעניין זה", הסטייפלער הוסיף כי היות ושמיעתו אינה טובה (כידוע בערוב ימיו סבל מכך) על כן "תעלו לרבי לייזר", היינו שנלך אל בעל האבי עזרי' לשאול בעניין.

שוב יצאנו, רבי זלמן ולהבחל"ח אנכי, אל ביתו של ה'אבי עזרי' בגבעת ישיבת פוניבז' (אגב, בין ה'אבי עזרי' להרה"צ רבי זלמן בריזל היו קשרי ידידות מהתקופה בה כיהנו יחד בישיבת קארלין בעיר לונינעץ לפני השואה, בנשיאות הרה"ק רבי אברהם אלימלך זי"ע, ה'אבי עזרי' כיהן כראש ישיבה ורבי זלמן כמנהל רוחני).

בהגיענו אל ביתו פגשנו את ה'אבי עזרי' בא לקראתנו והוא בראותו את רבי זלמן פנה אליו מיד ואמר לו שאותו ראש ישיבה המתנגד לעניין, כבר היה אצלו בעצמו, ודיבר עמו למשך את חתימתו מהמכתב, ואמר ה'אבי עזרי' שהוא חוזר בו מחתימתו.

בשמענו את הדברים הבנו שנסתם הגולל סופית על יזומה זו. לא נותר לנו כי אם לשוב אל רבינו ולהודיעו על כך. הרגשה קשה אחזה בנו באותה שעה, מפח נפש נורא. לא ידעתי באלו מילים אוכל לבוא אל רבינו ולבשר לו שכל המאמץ והתכנית ירדה לטמיון.

אך הנה, להפתעתי הרבה, כאשר נכנסתי לקודש פנימה וסיפרתי על כך לרבינו נפעמתי לראות את תגובתו שהייתה בשלוות נפש וישוב הדעת מופלא. אף שמץ של צער ועוגמת נפש לא נראו על פניו.

"אוני האט מען געלערנט" נענה רבינו, "אז א איז דארף טוהן נישט אויפטוהן, אוני האב'ן געטוהן יעצט וועט דער אויבערשטער אויפטוהן - אותנו לימדו שיהודי צריך לעשות ולהשתדל, לא להוציא לפועל, זה כבר חלקו של השי"ת. ובכן, אנחנו השתדלנו ועשינו את שלנו, מעתה בוודאי יעזור השי"ת ויעשה את שלו".

לא עבר זמן מה מאותה שיחה בקודש פנימה, ועם ישראל כולו התבשר כי בחסדי שמים ובשרשרת של ניסים גלויים הצליחו לשחרר את החטופים בחיים בפעולה מוצלחת, והיה לפלא.

בשליחות רבינו לבתי גדולי ישראל שבאותו הדור להחיתים אותם על המכתב. הכתובת הראשונה הייתה ביתו של הגה"צ רבי יעקב ישראל קניבסקי זצוק"ל, הסטייפלער.

הסטייפלער עבר על המכתב ונענה: "הרי בין כה וכה אין ראשי המדינה שואלים לדעתנו, אבל אנחנו צריכים לעשות מצידנו את המוטל עלינו ולפעול לכך, ולכן צריך לחתום", ואכן צירף את חתימתו על המכתב.

מביתו פנינו לבית ראש ישיבת פוניבז' הגאון רבי אלעזר מנחם שך זצ"ל, בעל ה'אבי עזרי', ואף הוא צירף את חתימתו על המכתב.

לאחר שהתקבצו בידינו חתימותיהם של כמה מגדולי האדמו"רים צדיקי הדור וגדולי התורה ביקשנו להוסיף את חתימות הרבנים הראשיים לארץ ישראל, למען יקבל המכתב תוקף בפני ראשי המדינה.

פנינו אל אחד העסקנים שהיה מקורב אל הרבנים הראשיים כדי להחתימם. בשמעו את בקשתנו נענה ואמר שהוא תלמידו של אחד מראשי הישיבות, "הוא הרב שלי, אם הוא יסכים לכך אוכל לסייע לכם בעניין" אמר.

יחד עם עסקן זה נסענו לביתו של אותו ראש ישיבה, הוא קיבל אותנו ועבר על המכתב ונענה כך: "נכון שלפי דעת תורה צריך לשחרר את האסירים, אבל אני לא חושב שתפקידנו הוא להתערב בזה".

במקום זאת אמר אותו ראש ישיבה שבדעתו לעשות זאת בדרך אחרת, ללכת לביתו של ח"כ הר"ר שלמה לורנץ ז"ל, שבביתו היה אז טלפון שניתן להתקשר עמו לאמריקה, ולהתקשר להפעיל סנאטורים מארה"ב שיפעילו השפעתם על ישראל לשחרר אסירים להצלת החטופים.

לאחר מכן נענה אותו ראש ישיבה, בראותו את המכתב עליו התנוססו חתימותיהם של גדולי ישראל "סאיז צו טייערע חתימות - אלו חתימות יקרות וחשובות מדי מכדי שיהיו בידיהם של אנשים מן השורה" ונטל את המכתב והשאירו אצלו.

חזרנו אל רבינו ה'ברכת משה' עם מפח נפש גדול מכך שהעניין לא יצא אל הפועל. רבינו בשמעו זאת אמר לנו שנלך שוב אל הסטייפלער זצ"ל ונשאל לדעתו בעניין.

היה זה בכ"ט סיון שנת תשל"ו, אותו יום רעדו לבבות העם היהודי לשמע הידיעה המחרידה כי מטוס שעליו נוסעים יהודים רבים, שעשה את דרכו מארץ ישראל לצרפת, נחטף בידי מחבלים והונחת עם נוסעיו בעיר אנטבה שבמדינת אוגנדה שבאפריקה.

מיד עם היוודע החטיפה פורסמה דרישת המחבלים לשחרר קבוצה גדולה של אסירים ערבים הכלואים בארץ ישראל ובעוד כמה מדינות, בהצבם 'אולטימטום' כי אם לא יתחילו בשחרורם בתוך ימים ספורים יתחילו להוציא להורג בזה אחר זה רח"ל את מאה וחמש החטופים היהודים.

העולם היהודי כולו עקב במתח ובחרדה אחר החטופים הנתונים בידי מרצחים והתפלל לשחרורם המהיר. דעת קדשו של כ"ק מרן אדמו"ר ה'ברכת משה' הייתה מלכתחילה שיש להיענות לדרישותיהם ולעשות הכול כדי לשחרר את החטופים, שכן סכנת נפשות ודאית קודמת לכל חישוב ושיקול עתידי.

כעבור כמה ימים קרא רבינו ה'ברכת משה' זי"ע לקודש פנימה להרה"צ רבי זלמן בריזל זצ"ל ולהבחל"ח לי, ואמר באוזנינו את הדברים הבאים:

"סבור אני שלפי 'דעת תורה' צריך להיענות לדרישת החוטפים ולעשות הכול כדי לשחרר את החטופים, אכן שחרור מחבלים אינו דבר פשוט, הוא עשוי לגרום סכנות בעתיד, אך כעת, ברגע זה חיי החטופים ושלומם עומדים לפני כל החשבונות והשיקולים - קודם כל צריך להציל אותם בחיים, ולגבי העתיד צריך להסתמך על הקב"ה".

במאמר המוסגר, יש לציין כי רבינו כידוע התרחק תמיד מכל עניינים הקשורים למדינה ומפלגות וכדו', ולא התערב כלל בהם, אך כאן שהיה זה עניין של פיקוח נפש חרג רבינו ממנהגו וסבר שיש לנקוט בפעולות ממשיות.

בפקודת רבינו ניסח אז בנו, כ"ק אדמו"ר רבי אלתר אלעזר מנחם זצוק"ל, מכתב 'קול קורא' לשחרר אסירים להצלת חיי החטופים. ראשון החותמים על המכתב היה כ"ק מרן אדמו"ר ה'ברכת משה' זי"ע עצמו.

לאחר מכן יצאנו עם הרה"צ רבי זלמן,

א הרה"צ רבי זלמן בריזל זצ"ל שימש באותם ימים בהוראת רבינו ה'ברכת משה' כמשפיע רוחני בכלל 'צמח דוד' שהקים רבינו בבני ברק ע"ש זקנו רביה"ק הרדצ"ש זי"ע ובאותם ימים התגורר בשכירות בבני ברק.

"ידוע מאמר צדיקים" מוסיף הרה"ח ר' שמחה שליט"א, "אשר כ"ק מרן אדמו"ר זי"ע היה חוזר עליו תמיד, בשם הרה"ח ר' יוסף טורנער ז"ל, על הפסוק 'מגדיל ישועות מלכו ועושה חסד למשיחו'.

"משיחו לשון שיחה, והיינו שעל ידי שמספרים ומשוחחים על 'ישועות מלכו', מאן מלכי רבנו, היינו על כוחם ופעלם של צדיקים להושיע את ישראל, מעוררים בזה חסדים וטובות וישועות. "ובכן בימים אלו, כאשר עם ישראל מתפלל ומייחל לשחרור החטופים, יהי רצון שעל ידי פרסום סיפור זה יתעוררו רחמים וחסדים ונזכה בעגלא ובזמן קריב לשחרור והשבת כל החטופים בעז"ה בריאים ושלמים".

את מקדשי תיראו

מעניין לעניין, בעסקנו בעניינים שעל הפרק, מזכיר הרה"ח ר' שמחה שליט"א עניין נוסף בו יצא רבינו ה'ברכת משה' זי"ע בחריפות תוך

עמידה בלתי מתפשרת על דעת תורה ברורה, עניין איסור העלייה להר הבית בימינו.

"לאחר מלחמת תשכ"ז, מספר רבי שמחה שליט"א, "כשכבשו את ירושלים והר הבית, עלה הרב הצבאי הראשי דאז להר הבית וערך שם מדידות שונות, כדי לדעת לאיפה אפשר לעלות בהר הבית לשיטתנו, ולאיפה לא.

רבינו ה'ברכת משה' זי"ע בשמעו על כך נסערה נפשו מאוד מאוד והביע את שאט נפשו במילים חריפות ביותר באמרו: "הנה כתוב 'את מקדשי תיראו', מי שמעז ומרשה לעצמו לגעת ולהתהלך ב'מקום המקדש', הרי זה אות שאין בו יראת שמים..."

כעבור תקופה התעוררה פרשה שלימה שאותו רב ראשי הורה בה היתר, והעולם היהודי כולו געש ורעש על פסק ההלכה שהוציא, ושוב נענה אז רבינו שפסק הלכה זה הוא תוצאה של עלייתו של אותו רב להר הבית...

עוד זכורני, בתקופה מסוימת עלתה הצעה להפקיע את הר הבית משליטת מדינת ישראל ולהפכו לאתר המצוי כולו בשליטה בינלאומית. רבינו צידד מאוד בעד הצעה זו באמרו:

"כל עוד שהר הבית נתון בידיים יהודיות הרי זה מעורר ח"ו קטרוג, שיהודים מתירים ליהודים לעלות להר הבית, אך כשיהיה המקום בשליטת האומות יוסר הקטרוג הזה", והוסיף כי "אנו איננו זקוקים כי אם שתהיה ליהודים גישה לכותל המערבי".

וזכורני, פעם בליל שבת קודש כשזימר רבינו הפיוט 'כל מקדש' בהגיעו לתיבות 'שמחם בבנין שלם' התלהב וקרא:

"והאלילים כרות יכרתון לתקן עולם במלכות שד-י - לנקות את הר הבית מכל הגילולים והעבודה זרה שיש בו כיום, זה אינו תפקידנו, זהו תפקידו של משיח צדקנו, כשיגיע הזמן לתקן עולם במלכות שד-י, ואזי נזכה ל'שמחם בבנין שלם', אך אין זה תפקידנו כיום".

הרה"ג ר' יאיר וינשטוק שליט"א - נוי"ג לרבוה"ק

לעבור בחסד שתי מלחמות עולם

סיפור נדיר ומיוחד - מוגש לרגל המצב הקשה השורר בארץ הקודש

המשך משבוע שעבר <<<

פרק שלישי

לפני הצהרים הסתיימה כל האקציה. העיירה הפכה "ודן-ריין" ("נקיה מיהודים"). הקצינים והחיילים סרקו שוב בית אחרי בית והסתלקו לבסוף. רק בבית אחד לא בדקו, בבנין המפקדה עצמו... כך נותרו דוד ויסמן ומשפחתו בחיים, שרידים בודדים לעיירה יהודית שלימה שנכחדה מן העולם מבלי להותיר זכר.

כעת עמדה על הפרק שאלה חדשה: מה לעשות הלאה? גם הרעב החל לתת אותותיו בבני המשפחה. דוד שקל את המצב מכל היבטים והחליט לעשות מעשה, להצטרף לקהילה היהודית הגדולה בלודז'.

ושוב היה זה הבחור החסידי שעמד בדרכו. "גם יהודי לודז' נידונו לכליה, אל תלך לשם!" דוד היה צריך לחשוך כי משהו עם הבחור הזה איננו "חלק" כל כך... הוא לא היה בן העיירה, מאין הגיע פתאום, מדוע עצר בו בנחישות כזו בדרכו לרדת מעלית-הגג, כיצד ידע לנבא כי עוד מעט ייוכח דוד במעלליהם של הנאצים, נבואה שהתקיימה כעבור דקות ספורות.

אפס, כי איש תקיף ומחושל כברזל היה דוד ויסמן. אמנם שכלו היה שכל ישר ובהיר, אבל בשעה של בהלה ובלבול פעלה בו רק תקיפותו. הוא הדף את הבחור מעליו, שילשל את הסולם למטה, ירד עם כל בני המשפחה אל החצר והחל לעשות איתם את הדרך לעבר לודז' המרוחקת כדי הליכה בת שעתיים.

למטה כרוכה במוות ודאי".

"מנין לך" תבע ממנו דוד במפגיע. "הרי הם אומרים להיפך, מי שימצא מתחבא יומת, ואילו המסגיר עצמו יישאר בחיים".

הבחור סקר אותו במבט משתאה. "לחיות-אדם אלו אתה מאמין?! תיכף תראה במו עיניך את מעלליהם".

דוד הציץ החוצה במבט זהיר. העיירה שלו, שוקקת החיים והשמחה, נראתה כעת כעיירת רפאים. דממת מועקה סמיכה תלתה באוויר, כל סימן חיים נכחד במהלומת פטיש-דמים בכל רחבי העיירה. רק צחוקם המתגלגל של החיילים הגרמנים הגיע אליהם מכל עבר, כקול צחוקו של השטן.

מאחד הבתים הגיחה אשה מבוגרת שהאמינה לדברי הכרוז, יצאה ממחבואה במרתף הבית ופסעה בביטחון לעבר שולחן הקצונה. "הנה אני" אמרה בתקוה, "אתם נראים לי אנשים גוונים, כבני העם התרבותי ביותר באירופה בוודאי אפשר לתת בכם אמון, אתם אנשים..."

הירייה פילחה את האוויר ורוצצה את ראשה בטרם הספיקה לסיים את המשפט. שניה אחת הייתה דממה, ואחר כך נישא צחוקם של החיילים הבלונדיים, צחוק אכזרי לועג. הקצינים והחיילים שאגו מצחוק, והלכו לראות מקרוב את מעשה ידיהם הרצחניות.

בפנים לבנות כפני בר-מינן נסוגו דוד ובני משפחתו פנימה, לחיקה החמים והאפל של עליית הגג. הבחור החסידי כבר היה מצונף בפינתו, שקוע במזמורי התהלים.

"אל תלך" צעק לעברו הבחור בתחנונים, "חוסה נא על נפשות בני ביתך, אתה תישאר בחיים בכל מקרה, אבל את נפשות בני ביתך אתה קובע!"

דוד עצר בלכתו, הביט אחורה ושאל: "מה רצונך לרמוז לי?"

הבחור ירד מן הסולם, בדילוגים מהירים הגיע אליו ואחז בידו. "אם תישאר פה – תינצלו כולכם ותזכו לעלות לארץ ישראל. אם תלכו ללודז' – רק אתה תישאר בחיים."

"כלך לך" דחה אותו דוד בלגלוג, "הגם 'חסידיאק' נביאים? מי שם בפין דברי נבואה, אולי אתה רואה בשמים, אבל אני רואה את המציאות הארצית העגומה ללא כחל ושרק, אם נשאר כאן נגוע ברעב, אך בלודז' נמצא מזון וקורת גג מעל הראש".

הם יצאו ללכת ללודז'. הבחור נשרך במרחק מה מאחוריהם, אולם כעבור זמן קצר נעלם כאילו נמוג באוויר.

דוד לא נתן דעתו על כך, הוא היה מוטרד מהרעב הקשה שאחז בבני ביתו. הם מיהרו בכל כוחם להגיע ללודז' אך כשהגיעו לשם גילו לחרדתם שכל יהודי העיר היו סגורים באחד הרבעים שהפך לגיטו. משמרות של 'קאפו' יהודיים עמדו בשער הגיטו. כשהתקרב דוד התפתח ביניהם ויכוח שהפך לתיגרה. דוד דרש שיתנו לו להיכנס לגיטו כדי לראות אם כדאי לו להצטרף לאחיו היהודיים בפנים, אנשי המשמרת שלא התרגלו לעוז רוח מסוג זה, רצו לתופסו ודוד הפליא בהם את מכותיו.

לבסוף החליט דוד להיכנע, הוא הסגיר עצמו פנימה, והובל אל הממונה היהודי על הגיטו מטעם השלטון הנאצי, הלה הבהיר לו שאין לו ברירה אלא לעשות את חובתו ולדווח למפקדיו על המשפחה החדשה שהגיעה, אך כיון שעשתה זאת מרצונה הטוב, יתנו לה זכויות יתר. דוד שובץ בעבודה בבית חרושת שייצר נעליים לצבא הנאצי ואף שאר בני המשפחה זכו לתנאים קלים יותר.

לאחר חודשים מספר השתנתה כל התמונה. הנאצים חיסלו בשיטתיות את גיטו לודז', אשתו וילדיו של דוד ויסמן אכן נשלחו למחנה השמדה שממנו לא שבו עוד, כפי שניבא הבחור החסידי בעליית הגג. דוד עצמו התגלגל ממחנה למחנה, אך מעולם לא נשלח לתאי הגזים. הוא שאל את עצמו עד מתי יעמדו לו גופו החסון וכוחו הרב, ולא ידע כי זה מכבר הפך גופו הרחב לשלד חי, פניו העגולות צמקו והצהיבו, עיניו שקעו בחוריהן וגולגלתו המקורחת התנוודדה מעל שלדו החי כבלון חסר חיים.

המלחמה התקרבה לסיומה. הנאצים נסוגו לגרמניה, מפני צבאות בעלות הברית, בדרום נטלו עמם את שארית הפליטה, עשרות אלפי שלדים מהלכים, צמוקי גולגלות, ידיהם ורגליהם שדופות כקני קש, קני קש צהובים וארוכים. הם יצאו איתם ל"מצעד המוות". מצעד רגלי שהחל בארצות אירופה המזרחית והתנהל בואכה עמק הבכא – גרמניה הארורה. הם כבר הגיעו לארצו של עמלק, לגרמניה

עצמה. דוד ויסמן צעד בין האלפים. שלד-אדם חסר כל רצון חיים, הוא חג והתנוודד כשיכור ומדי פעם הרגיש כיצד הוא עומד ליפול.

נפילה כזו הייתה נפילה שאין אחריה קימה. הגרמנים ירו מיד בכל מי שנפל.

כמו מלאכים טובים התיצבו השניים סביב דוד. שני יהודים שהוגלו עימו ממחנה ההשמדה בלז'ץ, מיכאל שטרויכליץ מצד אחד, ופיניה (פנחס) אדלר מצד שני. הם עוודו אותו ללא הרף וקראו לעברו קריאות עידוד:

"קומה אחא. דוד, כבר אנו מגיעים אל המנוחה והנחלה".

"אל יאוש דוד, הנאצים עומדים לפני תבוסה". הקריאות האלו חדרו אליו מבעד למסך ערפל. עיניו היו עצומות, הוא צעד כרובוט, עוד קילומטר ועוד אחד, רגליו ניגפו באבנים וכשלו, אך בכל פעם תמכו מיכאל ופיניה בשתי ידיו, שני כפיסים ארוכים צרובי מספר קעקע כחול. הם ביקשו למנוע את הנפילה הגורלית.

זה היה מאבק לחיים ולמות, דוד לא רצה להישאר בחיים...

רגליו מעדו וניגפו באבן גדולה שהייתה מוטלת על אם הדרך, כאילו ציפתה והמתינה רק לו. הוא התנוודד כשיכור, ופתאום חרג מן השורה הישרה של אלפי הצועדים.

יוהנס שטולץ, החייל הנאצי שצעד לצידם וליוה אותם מפולין עד כאן, היה מוכן ומזומן עם האלה בידיו. מה זאת? כך לחרוג מן השורה, לשבור את הסדר הגרמני המופתי?!

האלה הלמה בראשו של דוד ויסמן בכל הכוח. דוד השתטח לצד הדרך, הוא נראה כמת לכל דבר.

הוא הרגיש כיצד הוא מתעופף למעלה, בקלילות וחופשיות, פטור מעולה של ממלכת הרשע שניציגיה מצצו את דמו מתחילת המלחמה. הוא נמשך לעבר מקור אור גדול שהפיץ נועם ושלוה אין סופיים. האור שאל אותו אם ירצה להשאר למעלה, או יעדיף לחזור לגופו.

הוא הביט למטה בחמלה, על שלדו המצהיב שהיה סרוח על השלג לצד המסילה. מה לי ולשלד עלוב זה? אמר למקור האור, כאן טוב לי ונעים לי, למה לי לסבול עוד?

"עוד תחינה העצמות היבשות האלה", ענה לו מקור האור בתשדורת חסרת מלים ופשר, "עדיין נותר לך מה לעשות בעולם, חזור לגופך!"

וכהרף עין פוקח דוד את עיניו ומגלה את מיכאל שטרויכליץ ופיניה אדלר משפשפים את רקותיו בשלג צונן ומעוררים אותו.

"אל יאוש דוד" הם עוטפים אותו באהבת אמת, אהבת ישראל שאין לה סוף וקץ, "התנער, התחזק, הישועה קרובה לבוא!"

כוח על טבעי הקים אותו מהשלג. דוד הצטרף שוב למצעד.

עד סיום המלחמה התגלגל דוד יחד עם עוד אלפי יהודים במחנה הריכוז ברגן-בלזן בתוככי

גרמניה עצמה. שני מציליו, שטרויכליץ ואדלר, הופרדו ממנו, דוד לא ראה אותם מאותו יום.

הצבא האנגלי שחרר את מחנה ברגן-בלזן ביום ב' אייר תש"ה. החיילים הבריטיים מצאו אותו על סף המוות. עצמות דבוקות עור, עיניים לטושות חסרות ברק. דוד הוגמע שיקוי נזיד חם יום אחר יום, טופל במסירות בידי רופאים רחמנים. נפחו בו חיים חדשים. לאחר כמה חודשים השתקם הגוף וכמו שב לעצמו, לכוחותיו הקודמים.

למעלה משנה הסתובבו דוד וחבריו בתוך גרמניה עצמה, הם ביקשו נקמה, והצטרפו ל"כנופיות הנוקמים" שעשו דין לעצמם וביערו בשקט כמה משלוחי של האשמדאי. הם היו מבררים פרטים על חיילים נאצים שעינו אותם, מוודאים שם וכתובת ובאים לנקום.

גם שמו של יוהנס שטולץ היה ברשימה. החייל הנאצי המסור שהיכה בהם ב"מצעד המוות", שוחרר מהצבא וחי לו בשלוה בעיר המבורג. דוד וחבריו הגיעו אליו באחד הימים הבאים. הם חיכו לו ליד ביתו, התקיפו אותו מן המארב וריסקו את כל עצמותיו. דוד ויסמן הלם בו בפראות, "הא לך בשביל דוד ויסמן" צעק את שמו ללא מורא, "הא לך עבור המכה שהכית בראשי, למה? מה חטאתי לך?!"

שטולץ עמד להתפגר תחת ידיהם, אך כמה שכנים שנזעקו לשמע צעקותיו הניסו אותם לפני שכילו בו את כל זעמם.

כמה שנים אחרי המלחמה הגיע דוד לארץ ישראל. קמעא קמעא השתקם, נשא אשה ובנה ביתו מחדש בראשון-לציון. גם דור חדש נולד לו, בנים ובנות תחת אלו שנטבחו בידי הנאצים ימ"ש. למחייטו עסק שוב בנפחות אבל הברכה לא הייתה מצויה בעיסתו, הוא נקלע לעסקאות כלכליות כושלות והסתבך עד למעלה מצווארו בחובות אדירים. הוא לא ראה כל מוצא מהתסבכות והיו ימים בהם שאל את נפשו למות.

השוטר שהגיע לביתו בצהריו של יום, הקפיץ את קצב דפיקות ליבו. "בוא איתי למטה המשטרה" אמר לו נציג החוק. דוד התלווה אליו וראשו הסתחרר סביב עשרות תירוצים אפשריים, כיצד יסביר לחוקרי המשטרה את הסתבכותו הכספית. לא היה לו כל ספק שאת אשמתו אפשר להוכיח בנקל, רק פתח אחד של תקוה נותר לו, להודות באשמה ולהקל בכך את חומרת העבירה...

להפתעתו לא נקרא למחלקת החקירות, אלא לחדרו של קצין בכיר. הקצין הראה לו מכתב שקיבל ממשד הפנים הגרמני.

דוד לא האמין. התברר לו כי יוהנס שטולץ לא התעצל, בירר את כתובתו של דוד ויסמן במדינת ישראל והריהו רוצה לתבוע אותו למשפט אזרחי בגרמניה, על כך שהפך אותו לנכה מאה אחוז.

"יש לך ברירה לא לנסוע לגרמניה" הסביר לו הקצין, "אין הסכם הסגרה בין ישראל וגרמניה. אם תיסע, מתחייבת ממשלת גרמניה לדאוג לך להוצאות הנסיעה, לאכסניה במלון

דוד ויסמן חזר לארץ-ישראל כמנצח. הוא זכה בפיוצי של מאות אלפי מרקים, יוהנס שטולץ נקרא לחקירות במשרדי המשטרה, לבירור מידת מעורבותו בהשמדת האסירים היהודיים.

זמן קצר לאחר שהשתקם ממצוקותיו הפיננסיות, כתב דוד מכתב לאחד מגדולי האדמו"רים בדורנו, וביקש את ברכתו כי מכאן ואילך לא יורע עוד מזלו.

הרבי צירף לברכתו את המלים: "אני מלא התפעלות מיהודי שזכה לעבור מה שהוא עבר. אין ספק כי בזכות מעשי החסד שלו, זכה להשאר בחיים ולעבור בשלום את שתי מלחמות העולם!"

(תודה מיוחדת להרה"ח רבי אברהם משה קיפר שליט"א מירושלים, שסיפר לנו את הסיפור כפי ששמע אותו מבעל המעשה עצמו. מספר פרטים שוונו כאן, מטעמים מובנים)

שלא מדעת חש כיצד שפתיו לוחשות, "רבנו של עולם, הושע-נא בזכות שרגא פייבל בן מרים, ראה נא בעוניי!"

ופתאום שוב לפתה אותו התחושה המשוונה ההיא, כמו אז, בפרוץ המלחמה, והשמות הנשכחים האירו בזכרונו: מיכאל שטרויכליץ, פיניה אדלר.

דוד ויסמן התנער כמו מחלום עמוק. "שני שמות יספיקו לשופט?"

"די והותר", אמר השופט בלגלוג, כמי שאינו מאמין.

"מיכאל שטרויכליץ ופנחס אדלר באו איתי במשלוח האחרון ממחנה בלזיץ".

אולם בית המשפט התמלא לחישות. "העניין ייבדק" אמר השופט והלם בפטישו.

טוב, לעורך-דין ולכל הוצאות המשפט. אך אם תפסיד, עלול אתה לשבת בבית סוהר גרמני."

"אני נוסע" החליט דוד החלטה אמיצה בו במקום, "אינני מפחד מאיש".

המשפט נערך בהמבורג, עירו של יוהנס שטולץ. דוד ויתר על שירותיו של עורך דין וייצג את עצמו במשפט. התביעה כפרה באשמתו של שטולץ, וטענה כי יוהנס לא נכלל באותו משלוח של דוד ויסמן, ומכאן שטענתו של דוד על המכה בראשו היא שיקרית. התביעה האשימה את דוד ויסמן בהפיכתו של אזרח גרמני תמים וישר לנכה מוחלט. עדי תביעה לא חסרו, כל שכניו של יוהנס שטולץ באו להעיד כיצד הפליא הנתבע את מכותיו ביוהנס וכיצד צעק "הא לך בשביל דוד ויסמן".

דוד ויסמן התיצב ללא חת בדוכן ההגנה. הוא ניצל את האירוע, הפך מנאשם למאשים ואת אולם בית המשפט הפדדלי לזירת אירועים מסוקרת היטב בידי גדודי עיתונאים שבאו לדווח על המשפט המענין.

שלושה ימים גולל דוד את מסכת העיניים וההשפלות שעברו הוא ובני משפחתו מאז פרצה המלחמה עד שנותר כאוד עשן, שריד בודד אחד מעיירה שלימה. משפחת ויסמן ותלאותיה היו המיקרו-קוסמוס של עם ישראל כולו, סיפורה של האומה שאיבדה שליט מבניה.

בתום עדותו הארוכה אמר השופט, "ריגשת אותי, הלהבת אותי, וכמעט שיכנעת אותי בצידקתך. אבל פרט עיקרי אחד חסר בעדותך הכוללת והמקיפה. אם תוכל לתת לי כמה שמות של יהודים שהיו איתך במצעד המות, נוכל לברר את אכן יוהנס שטולץ היה ממונה על הטרנספורט שלך".

דוד ויסמן כמעט התמוטט בו במקום. השופט המרושע מצא עילה לדחות את עדותו המרגשת והמשכנעת. "עשרים שנה עברו מאז, כיצד אזכור שמות של יהודים שהיו איתי תקופה קצרה?!"

"ואף על פי כן", התקשח השופט, "אנחנו אומה דייקנית ומסודרת (!).

בארכיוני הממשלה שלנו, רשומים ומתועדים כל הטרנספורטים (המשלוחים) של היהודים למחנות ההשמדה, כולל מצעדי המוות, ואפילו שמות החיילים והקצינים שליוו את המשלוחים. עדותך מתנוודדת כעת בין הקצוות: אם תנקוב בכמה שמות, תזוכה במשפט ותזכה בפיוציים גבוהים מאד, אם לא - תלך למאסר של כמה שנים בבית כלא גרמני!"

הדם אזל מפניו. הוא חש את חומרת השעה, ברכיו פקו וראשו היה כגלגל. אולם בית המשפט הפך לסחרחרה שהסתובבה סביבו במהירות עצומה. מאות זוגות עיניים היו תקועות בו בציפיה דרוכה.

בעזרת השם יתברך
יום רביעי לסדר "והיה ברכה" (לך לך) תשפ"ד

יברך את בית אהרן

בהדרת כבוד ובאותיות יקר ורבותא, נשגר בזה כוס מלא טיבותא, תנו שבה ושירה, קדם האי גברא רבה יקירא, ראש וראשון לכל דבר שבקדושה, ולמען "בית לעלוב" במידה מרובה וגדושה, נעים הליכות ורב תבונות, ידיו רב לו בתורה וחסידות, לא ימוש מ'אוהל מועד' של הצדיקים, באמדות טהורות המלאים זיו ומפיקים, דולה ומשקה מתורת רבותנו הקדושים, בזכותו משתמרים אמרות מזוקקים וטהורים, עומד לימינו של ראש עדתנו, במסירות ונאמנות לכל צרכי עטרת ראשינו, ה"ה

הרב החסיד המפואר והמהולל בתשבחות

מוה"ר אהרן לוסטיג שליט"א

משב"ק כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א
ומאיר לעולם כולו מדי שבת בשבתו בגליון המשובח "אוהל מועד"

לרגל השמחה שבמעונו

שמחה נישואי בתו זת"י

עב"ג החזן החשוב כמר שלמה ראזענבערג הי"ו
למז"ט ובשעה טובה ומוצלחת

מריחוק מקום ומא"י חים, נביע ברכותינו בעת נישואי בתכם, בורא עולם בקנין, השלם זה הבנין, ויהא הבית נכון ונישא, מושתת על יסודות רבות"ק ואור פניהם על הבית ישא, מתוך רוב סיינתא משמי מעל, הצלחה וברכה על כל צעד ושעל, בני חיי ומזוני רוויחא, יהיה בבינתם מילתא דשכיחא, עדי נזכה בקרוב ובן דוד יבוא לגאלנו ומלכנו בראשנו, אכ"ר.

המברכים ומאחלים בהוקרה והערצה על פעולתכם הברוכות
אנ"ש חסידי לעלוב - לונדון יצ"ו

זכות אבות יגן עלינו

ליקוטי סיפורים ועובדות יקרות על מעלת הייחוס וזכות אבות מפי הרה"ח ר' שמואל פרוש שליט"א, מחשובי אנ"ש ומעתיקי השמועה בחצר קדשנו

בספרו הקדוש 'פרי צדיק' (דברים, קכ, ב) כתב הרה"ק ר' צדוק הכהן מלובלין ז"ע וזה לשונו: "שמענו בשם הבעש"ט הקדוש וצללה"ה שאמר על עצמו שאם היה יודע בטח בעצמו שהוא מזרע אברהם יצחק ויעקב דהיינו שבשורש תולדתו הוא מקושר בקדושה, היה הולך עם הכובע שלו מן הצד, כנהוג מי שהוא שש ושמה בעצמו על כי הולך לבטח דרכו ולא יפחד משום דבר".

בשבוע זה, פרשת לך לך, אשר בה קוראים אנו בתורתנו הקדושה על אברהם אבינו עליו השלום, החולייה הראשונה בשלשלת הייחוס של עם ישראל, אמרנו לעורר כוח זכות אבות ולהביא כמה פניני קודש ועובדות וסיפורים יקרים על מעלת וזכות אבות, כוח הייחוס, הן ייחוס אבות והן ייחוס עצמי והזהירות מלהתפאר ולהתגאות בו, קראו ותחי נפשכם.

כמו ברכה רתומה לסוסים

הרה"ח בנש"ק ר' זושא בריינדווין ז"ל היה יחסן גדול, והיה מספר שכ"ק מרן אדמו"ר הרדצ"ש ז"ע אמר לו פעם שהייחוס משול לעגלה הרתומה לשני סוסים טובים ובריאים הדוהרים היטב, ובכך, אם העגלה עולה במעלה ההר, הרי הסוסים מסייעים לה לעלות ולהתקדם במהירות, אבל אם חלילה העגלה נוסעת מטה במדרון, הרי שהסוסים רק מקדמים את התרסקותה ל"ע לתהום.

וכן הוא הייחוס, אם האדם מתייגע לעלות בעבודת ה', הרי הייחוס וכוח האבות מסייע לו לעלות מעלה יותר מאדם רגיל, כסוסים חזקים המושכים את העגלה, אבל ח"ו אם הוא יורד מטה, אזי דווקא על ידי זה הוא עלול להגיע לתהום רבה.

מעלתו של רעביש קינד'

מרגלא בפומיה דכ"ק מרן אדמו"ר ה'ברכת משה' ז"ע: "מעלתו היחידה של בנן של קדושים - א' רעביש קינד' היא הבושה שאוחזת בו כשהוא מתבונן בכור מחצבתו, באבותיו הקדושים, וכמה הוא רחוק מדרגתם, והבושה מעלתה גדולה כמאה"כ (שמות כ, טז) 'ובעבור תהיה יראתו על פניכם לבל תחטאו', ובנדרים (כ, א) מלמד שהבושה מביאה לידי יראת חטא'.

נשא את ראש

בעניין זה מוסיף הרה"ח ר' שמחה קרקובסקי שליט"א נאמן בית רבוב"ה: מרגלא בפומיה של כ"ק מרן אדמו"ר ה'ברכת משה' ז"ע בשם הרה"ק ר' יחזקאל שרגא משינאווא ז"ע על הפסוק (במדבר ד, כב) 'נשא את בני גרשון גם הם לבית אבותם למשפחותם', ופירש הרה"ק כך:

'נשא את ראש בני', מי שמתגאה בכך שהוא בנן של קדושים - איינער וואס איז זיך מתנשא אז ער איז א'בן', אזי 'גרשון' - יש לגרשו ולהרחיקו. 'גם הם', אבל אם גם הוא בעצמו מתנהג והולך בדרכי אבותיו הק', אזי 'למשפחותם לבית אבותיו', אז ראוי הוא להתייחס אחר אבותיו למשפחותיו.

ופעם אמר רבינו ה'ברכת משה' ז"ע לאחד, כתיב (ויקרא כא, א) 'אמור אל הכוהנים בני אהרן', והשאלה ידועה וכי איננו יודעים שהכהנים הם בני אהרן? אלא שמשם רבינו ביקש לעורר ולהזכיר לכהנים שיזכרו תמיד שהם 'בני אהרן', שיידעו ויזכרו את מקור מחצבתם וחשיבות ייחוסם, וממילא יידעו להתנהג בהתאם כראוי, וזהו 'אמור אל הכהנים

בני אהרן' אמור להם שהם 'בני אהרן', עכד"ק. ובנו, כ"ק מרן אדמו"ר ז"ע, הוסיף וביאר לפי זה את המשך הכתוב 'ואמרת להם לנפש לא יטמא בעמיו', שהפסוק מדריכנו מתי באמת ראוי ונכון לאדם לנקוט בדרך זו, להזכיר לעצמו שהוא 'בני אהרן', שהוא חשוב ומיוחס, בבחינת ויגבה ליבו בדרכי ה', על זה ממשיך הכתוב 'לנפש לא יטמא בעמיו' - כאשר המטרה היא להצילו מלהיטמא בעמיו, כשהוא נמצא בשעת ניסיון ח"ו ויכול להיכשל, אז צריך האדם להחשיב עצמו בעיניו, להזכיר לעצמו את ייחוסו ומעלת אבותיו הק', ועל ידי זה יינצל וישמר.

לשרש ולעקור מבפנים

כ"ק מרן אדמו"ר ה'ברכת משה' ז"ע היה מספר על גדלותו של הרבי הקדוש ר' שלמה לייב מטיטשין ז"ע, בעל ה'הכנת הלב לתפילה'. ר' שלמה לייב היה מגדולי צדיקי גליציה והיה מפורסם כבעל מופת גדול, הוא נמנה על תלמידיו של ה'דברי חיים' ובנו הרה"ק משינאווא ז"ע, הוא היה נכד הרה"ק ר' שלמה לייב מלענטשנא ז"ע אך אביו לא כיהן באדמורו"ת, והיו כאלו שלא ראו בעין יפה את עלותו על כס ההנהגה והמופתים הרבים שנראו אצלו, והיו טוענים כנגדו בקוצר דעת.

וסיפר רבינו ה'ברכת משה' שהיו אותם אנשים טוענים נגדו: "מילא א רעביש קינד, הארוועט ער יא הארוועט ער נישט, ער איז דאך א רעביש קינד, קומט איהם צו זיין א רבי. אבער רבי שלמה לייב איז דאך נישט קיין רעביש קינד. איי ער הארוועט? איי ער דינט דאך דעם באשפעער? אבער ער איז דאך נישט קיין רעביש קינד, קומט איהם נישט צו זיין א רבי..."

א על כוחו הגדול של הרה"ק ר' שלמה לייב לפעול ישועות בקרב הארץ, מספר לנו הרה"ח ר' שמחה קרקובסקי שליט"א, נאמן בית רבוב"ה, סיפור נפלא ששמע מחמיו, הרה"ח ר' מרדכי שטיין ז"ל, ששמע את המעשה מדודו שהיה בעל המעשה, ולימים סיפר ר' שמחה את המעשה הזה לפני רבינו ה'ברכת משה' ז"ע שהתפעל ממנו מאוד, וכך היה מעשה:

לדודו של ר' מרדכי היה מחסן של פרוות והוא עסק במכירתם, באחד הימים חדרו למחסן עכברים והחלו לעשות שמות ונזקים גדולים לפרוות שלו, באותם ימים לא היו ריסוסים וכדו' כמו בימינו והוא לא הצליח להיפטר בשום אופן ממכת העכברים, עד שקם ונסע אל הרה"ק ר' ישכר דוב - המהרי"ד מבעלזא ז"ע להזכיר עצמו שיינצל ממכת העכברים.

כששמע הרה"ק המהרי"ד את דבריו נענה מיד: 'דאס געהערט צו רבי שלמה לייב - עניין זה שייך להרה"ק ר' שלמה לייב מטיטשין, הוא יוכל לעזור לך' (ומוסיף הרה"ח ר' שמחה שליט"א כי רבינו ה'ברכת משה' ז"ע בשמעו זאת התרגש מאוד, כי מאז ומתמיד העריץ רבינו את הרה"ק ר' שלמה לייב ז"ע ונהנה מאד לשמוע שזכה לכוון לדעת גדולים כי גם הרה"ק המהרי"ד מבעלזא החזיק ממנו).

ונסע אותו יהודי אל הרה"ק רבי שלמה לייב ונתן לו פדיון והזכיר עצמו, ואמר לו הרה"ק שייסע לביתו ויגיש דלת המחסן ויאמר לעכברים 'ר' שלמה לייב הייסט ארויס גיין - ר' שלמה לייב מצווה עליכם לצאת', אותו יהודי עשה כדבריו ואכן כל העכברים יצאו מהמחסן והמכה נעלמה. לאותו יהודי היה חבר שגם לו הייתה בעיה דומה, אף הוא סבל ממכת עכברים במחסן הפרוות שלו, בשמעו על המופת שהיה לחבירו חשב לעצמו: לשם מה אני צריך לנסוע לר' שלמה לייב להיטלטל בדרכים ולתת לו פדיון וכו', אני אגש ואומר בדיוק כמו חברי 'שלמה לייב הייסט ארויס גיין', שהרי אם העכברים מפתחים מאמירה זו למה שלא תועיל גם לי.

הלך אותו יהודי ואמר כן ואכן כל העכברים החלו לצאת מביתו, ואולם הפעם לפני שיצאו מהבית פשטו על הסחורה ועשו בה שמות וגרמו לנזקים גדולים רח"ל, להודיעך עד היכן מגיע כוחו של צדיק.

(מילא מי שהוא בנו של רבי, בין אם עמל והתייגע ובין אם לו, סוף כל סוף הריהו בן של רבי ומגיע לו לכהן כרבי, אבל רבי שלמה לייב הרי אינו בן של רבי, אמנם הוא עמל ומתייגע בעבודתו, אמנם הוא עובד את השי"ת, אבל הוא אינו בנו של רבי, ואם כן אינו ראוי לכהן באדמור"ר"ת).

וכספיפר זאת רבינו ה'ברכת משה' הפטיר וקרא בלהט: **"מדארף הארווען און הארווען ביז מ'ווארצל'ט ארויס פון זיך דאס רעביש קינד' - צריכים לעמול ולעמול בכל הכוח עד שזוכים לעקור ולשרש מבפנים את הרגשת ה'רעביש קינד'!"**...

ומעניין לעניין, הרה"ק מטיטשין היה אכן רחוק מאד מגינוני כבוד ורביסטוו, סיפר לי הרה"ח ר' ישעיה'לי פישער ז"ל מבני ברק שעוד הכיר את הרה"ק מטיטשין ז"ע והסתופף בצילו, שפעם באמצע עריכת השולחן הטהור הגיע בנו של הרה"ק מטיטשין לשולחנו של אביו וביקש לישב במקומו הקבוע בתחילת השולחן והוצרכו היושבים לרדת ממקומם ולפנות לו מקום, פנה אליו אביו ואמר לו בענוותנות: "בני, וכי מה יקרה אם תשב בסוף השולחן?"... (היינו זה שאני יושב בראש השולחן לא הופך אותו למקום חשוב יותר מסוף השולחן, ואם כן מה לך מתאמץ לשבת דווקא כאן).

עבודה עצמית

כ"ק מרן אדמו"ר הברכת משה ז"ע היה אומר ששמע מאביו כ"ק מרן אדמו"ר הרשנ"ז ז"ע על הרה"ק רבי אהרן מבעלזא ז"ע שאפילו אם היה נולד לסנדלר פשוט, הרי שבכוח העבודה שלו היה זוכה להגיע למדרגותיו ולהיות 'דער בעלזער רב'.

האבות היו 'אבות' ולא אייניקל'ך

שמעתי מזקני הגה"ח ר' יהושע רוקח ז"ל ששמע מזקני חסידי רוז'ין, ששמעו את המעשה מפי עד ראייה ה"ה הרה"ח ר' אלטר רימנובער ז"ל, נכדו של הרה"ק ר' מנחם מענדיל מרימנוב ז"ע, הוא הסתופף בצל הרה"ק מרוז'ין ז"ע ולימים נסע גם לבנו הרה"ק ר' אברהם יעקב מסדיגורא ז"ע, אך גם היה נוסע בקביעות אל הרה"ק ר' מאיר מפרמישלאן ז"ע.

באחת הפעמים שהגיע ר' אלטר לפרמישלאן, הגיע לשבות שם עוד איזה בנן של קדושים, יהודי יחסן נכדם של צדיקים גדולים שניהל בעצמו 'רעביסטוו', אף שכפי הנראה הוא עצמו לא היה בעל מדרגה כמותם. כשנכנס הרה"ק מפרמישלאן לערוך את שולחנו הטהור בליל שבת קודש, הושיבו המשמשים את האורח היחסן במקום נכבד לצד הרה"ק מפרמישלאן, באמנם שהוא נכד של צדיקים.

הרה"ק ר' מאיר מפרמישלאן הכיר מיד בטיבו של האורח הנ"ל, אך שתק ולא אמר מאומה וערך את שולחנו כרגיל. למחרת בסעודה שלישית שוב הושיבו את האורח לצד הרה"ק מפרמישלאן, במהלך הסעודה התחיל הרה"ק מפרמישלאן לדבר בקדשו דהנה סעודה ג' היא כנגד יעקב אבינו.

ואמר, הנה יעקב אבינו גם כן היה יכול להיחשב כ'אייניקל' - בנן של קדושים, הוא הרי היה

נכדו של אברהם אבינו ע"ה, אך חלילה וחלילה לא רצה יעקב להיות אייניקל, 'יעקב אבינו האט נישט געוואלט זיין קיין אייניקל, בפרט אזוי ווי די אייניקלאך פון דעם דור - הוא לא רצה להיות רק 'נכד' של צדיק, בפרט לא כמו ה'נכדים' בדורנו"...

אותו אורח נכבד הבין מיד למי כוונתו של הרה"ק, ונשבר ליבו בקרבו, ושוב חזר הרה"ק ואמר "יעקב אבינו לא רצה להיות נכד".

ולאחר מכן אמר הרה"ק מפרמישלאן, הנה על הפסוק (שמות ו, ג) 'וארא אל אברהם אל יצחק ואל יעקב' אומר רש"י הקדוש 'וארא - אל האבות', והשאלה ידועה, לכאורה מה חידש לנו בזה רש"י וכי איננו יודעים שהם, אברהם יצחק ויעקב, הם האבות? אך העניין הוא שהאבות הק' כולם היו 'אבות' ולא אייניקלאך.

יעקב אבינו אף שהיה נכדו של אברהם אבינו לא רצה להישאר בגדר 'אייניקל' גרידא, אלא רצה להיות עובד ה' ולומד תורה ביראת שמים כדי שיהיה גם כן בעצמו מן ה'אבות', ולא ח"ו אייניקל בלבד, וזהו שהדגיש לנו רש"י 'וארא אל האבות' שאברהם יצחק ויעקב כולם היו שווים לטובה והיו בבחינת 'אבות' מצד עצמם, עכ"ד"ק.

מתחיל ונגמר

מפורסם המעשה באחד היחסנים שהגיע לאחד מגדולי הצדיקים והתפאר בייחוסו, אמר לו אותו צדיק: ביי דיר ענדיגט זיך דער ייחוס און ביי מיר הייבט זיך אן - אצלך הייחוס מסתיים ואצלי הוא מתחיל.

הייחוס' של הרה"ק מרימנוב

ידוע שכאשר השתדך הרה"ק ר' שלמניו מסדיגורא עם בת הרה"ק הרבי ר' צבי הערש הכהן מרימנוב ז"ע, בעת התנאים פנה הסבא הרה"ק הרוזינער ז"ע אל הרה"ק ר' הערש ומנה בפניו את ייחוסו אביו הרה"ק המלאך, זקנו הרה"ק מפרוהוביטש, אבי זקנו המגיד הגדול ממעזריטש ז"ע ולמעלה בקודש, ואז ביקש מהמחותן שיפרט את הייחוס שלו - 'רעכנט אויס דעם ייחוס'.

נענה הרה"ק מרימנוב ואמר כך, אבי היה יהודי פשוט, הוא שלח אותי בצעירותי לעבוד אצל חייט - א שניידער, ולימד אותי החייט כלל: 'את הישן לתקן ואת החדש לא לקלקל' - די אלטע פאריכטן די נייע נישט קיילע מאכן... בשמעו זאת נענה הרה"ק מרוז'ין כי די לו בזה - מעשה זה היה מספר כ"ק מרן אדמו"ר ה'ברכת משה' ז"ע שהיה עורך כידוע את שולחנו הטהור מדי שנה בהילולת הרה"ק מרימנוב.

ומעניין לעניין שמעתי מהרה"ק ר' יהודה'לי מדז'יקוב ז"ע:

הרה"ק ר' מאיר מדז'יקוב ז"ע בעל 'אמרי נועם' היה דבוק מאוד בהרה"ק הרבי ר' צבי הערש רימנובער ז"ע, פעם אחת היה האמרי נועם' מסוגר בחדרו וכווץ ישבו חסידים והתוועדו, פתאום 'צא האמרי נועם' מהחדר בלי המלבוש העליון וחרק בשיניו ואמר בהתרגשות עצומה:

"הערשל שניידער, הערשל שניידער האט זיך

אויס געארבעט און האט מהפך געווען דעם חומר לצורה - הערשל החייט, ה"ה הרה"ק הרבי ר' הערש מרימנוב ז"ע (שהיה נקרא כן בצעירותו על שום מלאכתו), עמל ותיקן עצמו עד שהיפך את החומר לצורה".

אש פנימית

שמעתי מכ"ק מרן אדמו"ר ה'ברכת משה' ז"ע שהרה"ק ר' יהושע מדז'יקוב ז"ע היה אומר על עצמו בדרך צחות שהוא בבחי' 'לאקשן קוגל', דהנה קוגל אטריות איך שהוא נעשה הוא טוב, אם האטריות מדובקות הרי זה קוגל, וגם אם אינן נדבקות זו לזו הרי סוף כך סוף הם עדיין אטריות של קוגל וערבות למאכל, וכך היה אומר על עצמו דאך שלא יהיה הרי הוא בנן של קדושים, ואם לא הרי הוא סתם תלמיד חכם (שהרי היה גאון עולם).

ובעניין זה, הנהגותיו בקודש של הרה"ק ר' יהושע מדז'יקוב ז"ע היו שונות מדרכי אבותיו בעניינים מסוימים, פעם כשהעירו לו על כך חשובי החסידים נענה והשיב להם: כתוב 'על כן יעזוב איש את אביו ואת אמו ודבק באשתו', ויש לפרש כך, 'על כן יעזוב איש את אביו ואת אמו', איש לשון אש, רמז לאש והתלהבות בעבודת ה', והרמז בזה שהאדם צריך לעזוב את האש של אבותיו, לא לחקות את סגנון עבודת ה' שלהם גרידא, אלא 'ודבק באשתו' - באש שלו, להתדבק באש הפנימית שלו ולעבוד את ה' בדרכו, ודו"ק.

מעלתו של בני

שמעתי לפני שנים רבות מזקני חסידי סלונים, הרה"ק היסוד העבודה' מסלונים ז"ע היה לו בן הרה"צ ר' מיכל אהרן זצוק"ל שהיה מאד שפל ברך ונכנע בפני כל אחד ובעל לב נשבר, הוא היה מתפרנס מייצור יין ומכירתו, והיה לו חזקה להעמיד בשולחנו הטהור של אביו יין (שטעל'ן ויין) והיו משלמים לו על זה.

והנה באחד הימים התחיל יהודי אחר להעמיד יין על שולחן היסוד העבודה ותפס את חזקתו של ר' מיכל אהרן, בלי ידיעתו של היסוד"ע. אכן היין של ההוא היה מעורב עם מים ולא הגיע לטעם היין של ר' מיכל אהרן, כשטעם היסוד"ע מהיין בפעם הראשונה הרגיש מיד בטעמו הירוד לעומת היין של בנו, הסתובב אל בנו ר' מיכל אהרן ואמר לו בתמיהה "מה קרה עם היין, למה אין לו טעם".

שתק רבי מיכל אהרן ולא אמר מאומה. הסתובב אליו היסוד העבודה שנית ואמר לו "וכי אתה סבור שבגלל שבני אתה אתן לך לגזול?!..." ושוב שתק ר' מיכל אהרן. אכן החסידים המבוגרים שידעו את הסיבה שאין זה היין שלו, נכנסו אל היסוד"ע לאחר השה"ט ואמרו לו שלא היה זה היין של ר' מיכל אהרן.

נענה היסוד"ע: "ידעתי זה מכבר מעלתו של בני, אך כפי שראיתי היום לא היה ידוע לי, שכן בני בשתיקתו המשיך עליו את הקפדתי וידע שבנפשו הוא, שנוגע לו לב' העולמות, ובכל זאת בחר לשתוק".

מעלתו של הייחוס

הגה"צ ר' משה קליערס זצ"ל נולד בעיה"ק צפת ואביו היה יהודי פשוט, אכן הרה"ק ר'

מרדכי חיים סלונים זצ"ל שם עליו עינו לטובה וראה את מעלותיו עוד כבחור צעיר, עד שהציע לאביו הרה"צ ר' יהודה לייב קסטלניץ זצ"ל לקחתו כחתן לבתו. כששאלו אביו 'הרי אין לו ייחוס', נענה הרמ"ח כי מעלותיו של הבחור חשובות הרבה יותר מייחוס, ואכן השידוך קם והיה, ולימים הוכתר הגר"מ קליערס כידוע כרבה של עיה"ק טבריה.

ובעניין זה שמעתי מבנו הרה"ח ר' מאיר קליערס ז"ל:

בעיה"ק טבריה התגורר יהודי בעל ייחוס גדול ופעמים רבות היה נכנס אל רבה של העיר הגה"צ ר' משה קליערס זצ"ל והיה משתבח ומזכיר את ייחוסו בפניו, ופעם אחת אמר לו הגה"צ ר' משה בחריפות: יודעים אתם מדוע לייחוס יש מעלה גדולה? כי כשהסבים הגדולים יורדים לעולם ורואים איך הנכד שלהם בעולם הזה נראה, אומרים הם מוטב תישאר כאן בעולם הזה, איננו צריכים לך למעלה.

לא להתפאר בייחוס

סיפר כ"ק מרן אדמו"ר הברכת משה זי"ע:

בעת השידוך של רביה"ק רבי משה מלעלוב זי"ע עם הרבנית הצדקנית מרת רבקה רחל ע"ה בתו של היהודי הקדוש זי"ע, פנה אבי החתן רביה"ק הרבי ר' דוד זי"ע למחותנו היהודי הקדוש 'מיימן משה' קען נישט לערנען - הרי בני משה לא יודע ללמוד ומדוע תרצו לקחתו לחתן, ואמר היהודי הקדוש אף על פי כן.

שוב אמר הרר"ד 'הרי משה'ה שלי אינו בעל ייחוס', ואמר היהודי הקדוש אף על פי כן. שוב אמר הרר"ד 'הרי אנחנו לוקחים לקידושין טבעת של כסף ואתם מקפידים על טבעת של זהב', ועל זה אמר היהודי הקדוש 'הצדק אתכם, ובאמת על זה לא אוותר', וכך היה בעת שהגיע זמן החופה התעורר דין ודברים, היהודי הקדוש לא רצה ללכת לחופה כל עוד שאין

לחתן טבעת זהב לקדש, ואילו רביה"ק הרר"ד התעקש על טבעת של כסף דייקא, והזמן הלך והתאחר ולא מצאו פשרה.

היה שם אברך 'בר דעת', א קלוגער יונגערמאן, שבראותו את המצב פנה לאשתו וביקש ממנה שתיתן לו את טבעת זהב שלה, ונתן אותו להחתן רביה"ק ר' משה זי"ע, ובזה הסתיים העניין ויצאו אל החופה בשעה טובה, ורבינו ה'ברכת משה' זי"ע בספרו מעשה זה היה מסיים: 'און דעם יונגערמאן האט שוין גאר נישט געפעלט פון יעמאלט - לאותו אברך בר דעת כבר לא חסר מאומה ברו"ג מאותו היום והלאה."

ובעניין זה, כ"ק מרן אדמו"ר זי"ע היה מספר שהרה"ק היהודי הקדוש מפרשיסחא זיע"א ציוה לבניו שלא יתפארו בייחוס שלהם שהם צאצאיו של היהודי הקדוש, רק בשעה שיעשו שידוכים עם בניהם, יכולים לספר ממנו שלשה דברים אלו, אחד שמיום עמדו על דעתו לא העביר מנגד עיניו את שם הוי"ה, והשני שהיה ראוי לומר דברי נביאות ב"כה אמר ה'" אלא שאין הדור ראוי לכך, והדבר השלישי שבכח הלימוד היה יכול לבטל גזר דין של שבעים שנה.

בנן של קדושים

הגאון החסיד ר' ברוך שטרן זצ"ל מחשובי חסידי ויז'ניץ, היה חתנו של הרה"צ ר' אברהם אהרונוביץ זצ"ל והסתופף הרבה אצל הרה"ק ר' יהודה מדז'יקוב זי"ע, וסיפר לי ר' ברוך שהיה נוכח בשעת מעשה כאשר הגיע הגה"צ ר' ישראל אברהם שטיין מפאלטיטשאן לביקור אצל הרה"ק ר' יהודה'לי.

וסיפר אז הרב מפאלטיטשאן להרה"ק רבי יהודה'לי עובדא עליו עצמו, דהנה הרה"ק ר' יהודה'לי היה מאוד מקורב אצל חמיו זקנו הרה"ק ה'אהבת ישראל' מויז'ניץ זי"ע שהעריכו עד למאוד והתבטא עליו גדולות ונצורות, וסיפר הרב מפאלטיטשאן שהיה אצל ה'אהבת

ישראל' כמה שבועות לפני הסתלקותו ושאלו אז 'מה אתה אומר על מיימן יהודלע'ן - מה אתה אומר על נכדי ר' יהודה'לי?'

והשיב לו הרב מפאלטיטשאן בלשון מחוכמת 'ער קוקט אויס דעם רעבינס א אייניקל - הוא נראה כפי שנכדו של הרבי צריך להיראות', והשיב לו ה'אהבת ישראל' אף הוא בדרך צחות "ער איז א גרויסער גנב ער גאנבע'ט א סאך ביי מיר - הוא גנב גדול, הוא גונב אצלי הרבה"...

והוסיף ה'אהבת ישראל' באותו מעמד באזני הרב מפאלטיטשאן דהנה בגמרא פסחים (קד, א) איתא "ואמאי קרו ליה בנן של קדושים דלא איסתכל בצורתא דזוזא", ולכאורה יש להבין למה קראו לאדם כזה שלא איסתכל בצורתא דזוזא 'בנן של קדושים', למה לא קראו לו עצמו קדוש.

אלא, הנה באהבת הממון יש שני סוגי אנשים, יש אחד האוהב כסף כי הוא יכול לקיים בו צדקה ומצוות ולקנות בו חפצים ונכסים, והיינו שאינו אוהב את הממון עצמו אלא את התועלת שאפשר להשיג על ידו (וזה בחי' 'לא איסתכל בצורתא דזוזא', שלא המטבע עצמו חשוב אצלו אלא התועלת) ויש עוד סוג של אנשים שאוספים כסף מחמת אהבת וחבת הכסף עצמו.

וכן, על אותה הדרך, יש בבנן של קדושים, יש כאלו שרוצים לעלות בעבודת ה' על ידי שהם בנן של קדושים, והיינו שאוהבים את התועלת הרוחנית שיכולים להשיג על ידי הייחוס וזכות אבותיהם, אך יש שאוהבים הא גופא שהם בני קדושים ונותנים להם כבוד והדר.

ולכן אמרו חז"ל 'אמאי קרו ליה בנן של קדושים דלא איסתכל בצורתא דזוזא', היינו מי הוא זה הראוי להיקרא בנן של קדושים, מי שאינו מסתכל בצורתא דזוזא, היינו שאינו מסתכל ורואה את הייחוס כמטרה בפני עצמה, אלא ככלי להתעלות דרכו ולקבל תועלת על ידו, הוא הראוי לתואר ולשם זה.

<p>נדבת ידידינו הנכבד, האי גברא יקירא, קובע עיתותיו לתורה, יראת ה' היא אוצרו מחשובי ומפארי אנ"ש והה'תמפאר ר' אברהם שלמה אדלר שליט"א נו"נ לרבוה"ק זיע"א לעילוי נשמת בנו האברך החשוב יגע בתורה ובמידות טובות הרה"ח ר' נתן נטע ז"ל נלב"ע י"ז חשוון ת.נ.צ.ב.ה.</p>	<p>לעילוי נשמת האי גבר אוריין, נתן ונשא באמונה, מריץ תורה ומעתיק שמועה, הוא ניהו רב חנ"א ורב חסד'א הרה"ח ר' שמואל נתן ברבי שמעון ז"ל נלב"ע בזמ"י בערב ט"ב ק"ג מחשוון תשפ"ג ת.נ.צ.ב.ה. הונצח ע"י אחיו ידידינו הנכבד האי גברא יקירא, בר אוריין ובר אבהון, בקי בכל מכמני התורה והחסידות, והה'תמפאר ר' אשר נוסבויס שליט"א</p>	<p>לעילוי נשמת האשה הצוה"ח מרת סימה פינקל ע"ה בת הרב פריץ ז"ל נלב"ע י"ב חשוון ת.נ.צ.ב.ה.</p>	<p>לעילוי נשמת האשה הצוה"ח מרת איידל יהודית בת ר' משה ע"ה אלמנת הרה"ח המפואר ר' אברהם יהושע לייב זצ"ל נלב"ע בליל ט"ק י"א חשוון תשע"ו ת.נ.צ.ב.ה. הונצח ע"י בנה ידידינו הנכבד מחשובי אנ"ש והה'תמפאר ר' יוחנן וייס שליט"א</p>
--	---	--	---

צו השעה • הפעם יותר מתמיד שזתפים לאהל מועד!

הרה"ק רבי אברהם אלימלך מקארלין זי"ע הי"ד י"ד מרחשוון תש"ג

"כשנשבר לבנו בקרבו זוכה ומאירים בו אבותיו ואבות אבותיו הקדושים"

בעת שביקר הרב הקדוש רבי אברהם אלימלך מקארלין זי"ע בארץ ישראל, נכנס אל הרב הקדוש רבי נחום מראחמיסטריווקא זי"ע, והשיח צערו לפניו על גודל שפלותו, ושאלו הוא ראוי להקרא כלל רבי וכי"ב.

השיבו הרב הקדוש הר"נ זי"ע "א במשל הידוע של בעל העקידה (שער ק') למלך בשר ודם שבנה ארמון מפואר, והזמין ארבעה אומנים גדולים במלאכת הציור לקשט קירות ארמונו, והטיל על כל אחד מהם לצייר קיר אחד, ושלושה מהם החלו מיד בעבודת הציור ברוב אומנות ויופי כמלאכת האומן המלך, אכן הרביעי נשבר לבבו בקרבו ואמר לעצמו הלא אנכי שפל ונבזה ואיך אעז בנפשי לקשט ארמון המלך, ומרוב שפלות לא היה מסוגל לעמוד ולצייר הקיר, ובהתקרב היום המוגבל מאת המלך שהיה עליהם לכלות מלאכתם, נכנס מורא בלבו על שלא מילא אחר רצון המלך, ועתה יקצוף המלך עליו ברוב חמתו עליו ויענישו כראוי לו על שלא מילא אחר ציווי של המלך, ולא ידע להשית עצות בנפשו, עד שלבסוף עלה ברעיונו לעשות את כל הקיר שלו מבריק כמראה [שפיגעל] בו ישתקפו כל שלושת הקירות האחרים, וכן עשה, וכשבא המלך וראה את עבודתם, נתפעל ביותר מהקיר הרביעי העשוי כמראה שנשתקפו בו כל שלושת הקירות המפוארים האחרים.

ועל דרך זה הסביר ואמר לו הרב הקדוש הר"נ זי"ע, "אז איד איז צובראָכן ביי זיך גאַרנישט", איז ער זוכה אז עס שפיגלט זאך אָהן אין איהם דער טאטע און דער זיידע און דער עלטער זיידע, דכאשר יהודי מחזיק עצמו לכלום והוא בשפלות ונשבר לבבו בקרבו, הרי הוא זוכה להיות כמו המראה שנכללים ומאירים בו גם אבותיו ואבות אבותיו הקדושים.

ברכת משה (פר' וישב)

(ועל פי זה מפרש שם הפסוק "וישב יעקב בארץ מגורי אביו בארץ כנען": "כבר עמדו המפרשים בזה על כפילות הלשון בארץ מגורי אביו בארץ כנען, וכי לא ידענו שמגורי אביו היה בארץ כנען. ובזה יובן כפל הלשון "בארץ מגורי אביו בארץ כנען", שזכה יעקב אבינו ע"ה שהאירה בו קדושת אביו, וזאת על ידי "בארץ כנען", כנען מלשון הכנעה (של"ה הק' פר' לך לך) שהכניע עצמו והיה בשפלות)

במקום ענוותנותו

סיפר כ"ק מרן אדמו"ר ה"ברכת משה" זי"ע א שבעת שהותו בקארלין בצל קדשו של רבו הרה"ק רבי אברהם אלימלך מקארלין זי"ע א הי"ד הלך יום אחד לטייל עמו.

להסתופף בצל רבינו כמו לדוגמא החסידים ר' מאיר קצמן, ר' מוטל בונים, ר' מאיר פרידמן, ר' קדיש זרם.

הרה"ח ר' שמואל פרוש שליט"א, אוהל מועד (323) פרשת לך לך תשע"ח

כשאמר אקדמות והגיע לפתגם 'קרייתא דירושלם כד יכנש גלותא, זלנו דמעו מעיניו

סיפר לי כ"ק אדמו"ר מפינסק קארלין זצ"ל, שהיה זוכר את הרה"ק ר' אברהם אלימלך מקארלין זצ"ל כשביקר בארץ ישראל, ואמר לי שהיה בעל בכי גדול. היה יכול לשפוך דמעות בתפלת שמונה עשרה ביום חול [ער האט זיך געקענט געבן א צוגיס מיט טרערן אינמיטן שמונה עשרה אין א פשוט'ן טאג]. ואמר לי האדמו"ר, זוכר אני בחג שבועות האחרון קודם שחזר לפולין, כשאמר אקדמות והגיע להפתגם קרייתא דירושלם כד יכנש גלותא, ירדו שני זוגי דמעו מעיניו [איז אראפגערינען צוויי ריטשקעס מיט טרערן].

שיח זקנים (חלק ד')

החסיד מגדולי חסידי חב"ד ורבה של חברון שהתפעל מדברי הרבי שקרא בקול את מחשבתו

פעם בליל שבת קודש, בעת עריכת השולחן [של הרה"ק רבי אברהם אלימלך מקארלין זי"ע הי"ד] בבית מדרשו שבשכונת בית ישראל בירושלים, היה קהל רב ואנ"ש עמדו צפופים סביב השולחן הטהור. מאחורי כסאו של רבינו זי"ע א היתה הצפיפות גדולה, והרב רבי שלמה לייב אליעזראו, רבה של חברון (מחשובי חסידי חב"ד) ישב שם והרהר בינו לבין עצמו: מה אני צריך לשבת כאן?

הלא לא שומעים כלום ולא רואים כלום. מוטב שאלך לביתי ואעביר את הסדרה שנים מקרא ואחד תרגום וכו'. והנה טרם סיים מחשבתו, הסב רבינו זי"ע א את פניו לאחוריו ואמר אל הרב מחברו: וואס דארף מען דא זיצען, נישט מ'הערט עפעס תורה, נישט מ'זעהט עפעס, מ'קען דאך בעסער אהיים גיין און מעביר זיין די סדרה?! [=מדוע צריך לשבת כאן? לא שומעים דבר תורה, לא רואים משהו - הרי עדיף ללכת הביתה ולהעביר את הסדרה?!]

הרב רבי שלמה לייב התפעל מאד מהעובדה שרבינו קורא מיד את מחשבתו, ומובן שנשאר כבר יושב על מקומו - ואחר כך סיפר את זה לכל אנ"ש.

הרה"ח ר' אלטר אברהם שווארץ ז"ל - מוהל, מאורי אש

בדרכם השיח הרבי מקארלין את לבו לפני רבינו ה"ברכת משה", וכה אמר לו: "וואס האט מען געוואלט פון אונז, מיר האבן גיהאט אזא טאט'ן, אזא שווער" [- מה רצו מאיתנו (שהכתירו אותו לרבי), היה לנו כזה אבא גדול (הרה"ק 'הפרנקפורטר') ואת חותננו הגדול (הרה"ק רבי מרדכי יוסף מזלאטיפאלי)].

נענה אליו רבינו ה"ברכת משה" בזה"ל: "נו, אז מ'האט אזא קאמפאניע אין ארץ ישראל א סימן אז מ'איז" [- אם יש כזו חבורה מיוחדת בארץ ישראל סימן הוא ששוים (להיות רבי ומנהיג עדה)].

נענה הרבי מקארלין ואמר לו, שהוא מכיר רבי בווארשא שיש לו קהל גדול של חסידים, ובכל זאת 'רבי' איננו.

הרה"ח ר' שמואל פרוש שליט"א, אוהל מועד (323) פרשת לך לך תשע"ח

עבודת הכנת הפתילות לנרות הנוכה כמו עבודת אפיית המצות לפני פסח

בליל ראשון של חנוכה שנת תשמ"ו סיפר רבינו ה"ברכת משה" זי"ע א שהעבודה של רבו הרה"ק מקארלין בעת הכנת הפתילות לנרות חנוכה היתה אצלו אותה עבודה גדולה כמו בעת אפיית המצות.

וכנודע היה רבינו ה"ברכת משה" בקארלין גם בחנוכה וגם בפסח ושבועות, ועוד נסע אל רבו מקראקא שבגליציה פולין, ואף יצא בנסיעה מיוחדת אליו בשנת תרח"צ מארץ ישראל.

הרה"ח ר' שמואל פרוש שליט"א, אוהל מועד (323) פרשת לך לך תשע"ח

שלח את בתו ביום הופתה לתת 'קוויטל' לרבינו הברכת משה

בשנת תרח"צ יצא רביה"ק ה"ברכת משה" זי"ע א לקארלין להשתתף בשמחת נישואי בתו של רבו הרה"ק רבי אברהם אלימלך מקארלין הי"ד. ביום החופה שלח הרה"ק מקארלין את בתו הכלה להיכנס אל רבינו ה"ברכת משה" ולתת לו 'קוויטל'.

הרה"ח ר' שמואל פרוש שליט"א, אוהל מועד (323) פרשת לך לך תשע"ח

ציווה לחסידי קארלין בתל אביב שיסתופפו בצל רבינו הברכת משה

הרה"ק מקארלין ציווה לכל חסידי מתל אביב שילכו להסתופף בצל רבינו ה"ברכת משה", ואכן חסידי קארלין מתל אביב וגבעתיים באו

הרב אהרן גלבשטיין

פרשת לך לך

עצמך עיקר וקביעות, אלא רחמים ותחנונים לפני המקום, רצונו לומר על מיעוט כבוד שמים, על זאת יתפלל כל חסיד, ולזה אמרה המשנה כל זמן שמסתכלים כלפי מעלה, שמבטלים צער של עצמם, ועיקר תפלתם שיתגדל ויתקדש שמו יתברך בעולם אז מתגברים, שעל תפלה כזאת לא יוכל להיות שום מקטרג, יהיה המתפלל מי שיהיה, ואפילו ברא בישא יירע לבבו בצערו של אביו.

וזהו שאמרו רז"ל (יבמות ק"ה) המתפלל צריך שיתן עיניו למטה ולבו למעלה, רצונו לומר עיקר עבודה שבלב זו תפלה יהיה על כבוד השכינה וזהו הרמז לבו למעלה, ואח"כ על כבודו של ישראל וזהו עיניו למטה, ועינויה מטייפין.

וזה שאמר הכתוב **הבט נא השמימה**, הרמז הבט על כבוד ד' בתחילה, ואח"כ **וספור נא את הכוכבים**, הוא צערן של ישראל, שנמשלו לכוכבים. וזה שאמר רש"י ז"ל לשון הבטה מלמעלה למטה, העיקר בתחלה למעלה על כבוד ד' ואח"כ על ישראל. **ויאמר כה יהיה זרעך**, שיפיע אור דעת זה לבניו אחריו אם חלילה יהיה בעת צרה יביטו למעלה תחלה ואח"כ למטה, שעיקר מגמתם וחפצם יהיה על כבוד ד' שיתגדל ויתקדש שם שמים, ובוזה יהיו נקראים **זרעך** זרע כשר וטהור זרע אברהם. ועל זה אמר הכתוב **והאמין בד'** שכן קבל עליו להיות אומן את זרעו, מלשון (אסתר ב') והי אומן את הדסה, ולהמשיך דעת ואמונת אומן לזרעו אחריו ושמרו דרך ד', שכל מגמתם יהיה כלפי שמים, ועל זה הקב"ה חשבה לו לצדקה, רצונו לומר על מה שקבל עליו להמשיך דעת ואמונה לזרעו אחריו לדורי דורות, להיותם זרעו מיוחסים אחריו בדעת ואמונה טהורה, ויתר על כן שקירב גם את הרחוקים להכניסם תחת כנפי השכינה ונחשב לו לצדקה.

ואפשר לפרש בזה דברי רש"י ז"ל **לך לך להנאתך ולטובתך**, שהקב"ה העיד עליו שזהו כל חיותו וטובתו בעולם לפרסם שמו יתברך בעולם ולהכניס גרים תחת כנפי השכינה, וכמו שפירש הבינה לעיתים על הכתוב (משלי ט"ז) ברצות ד' דרכי איש גם אויביו ישרים אותו, שהאיש השלם לא די מה שהוא עצמו מתרצה לפני קונו, אלא שגם אויביו ישרים איתו שישתדל לעשות מאויב ד' אוהבי ד', וזהו הוא שאמר **לך לך וגו' להנאתך ולטובתך**, שזהו כל ישעך וכל חפצך, להרבות פועלים לעבודת הבורא וכדרך העבד הנאמן להרבות עבדים נאמנים לאדונו.

תפארת שמואל

ואפילו אתה מגין, מפני מה יהיה לי שכר, והשיב לו השי"ת: **שכרך הרבה מאוד**, ואז חשב אברהם ושאל מה יתן לו שכר, **ויחשבה לו צדקה**, רוצה לומר שחשב בודאי מחמת צדקה, כי אין לך צדקה גדולה מזו שהקב"ה נותן שכר לגרוע ופחות כמוני.

אמרי פנחס השלם (ח"א שער הסיפורים אות סח)

וּבֶן מִשְׁק בֵּיתִי הוּא דְמִשְׁק אֱלִיעֶזֶר (טו, ב)

וְהִנֵּה בֶן בֵּיתִי יִירֶשׁ אֹתִי (טו, ג)

לֹא יִירָשֶׁךָ זֶה כִּי אִם אֲשֶׁר יֵצֵא מִמֶּעֶיךָ (טו, ד)

הרה"ק [רבי יוסף ברוך] מנייטשטאט זי"ע [ה'גוטער יוד'] אמר פעם אחת להרה"ק רבי **יחיאל יעקב מקאזניץ זי"ע** בזה הלשון: מיין קינד, נהוג עצמך כמו אביך [הרה"ק רבי אלעזר **מקאזניץ זי"ע**], אביך אכל בעתו וישן בעתו, וגם אתה נהוג כן. והשיב לו, אי אפשר לשמוע בדבר הזה. אמר לו הרה"ק מנייטשטאט: מיין קינד פאר וואס. אמר הרב הקדוש מקאזניץ, הנה כתיב בתורה שאברהם אבינו היה קובל ומתאונן לפני השי"ת **"ובן משק ביתי הוא דמשק אליעזר וגו' והנה בן ביתי יורש אותי"**, ופירש רש"י הקדוש, דמשק - דולה ומשקה מתורת רבו לאחרים, רוצה לומר, שאברהם אבינו עליו השלום היה אומר לפני השי"ת, והנה זה העבד הוא דולה ומשקה לאחרים, אך מתורתי, והוא מתנהג בכל דבר, אך כאשר ראה ממני, והוא יירש אותי חס ושלום. אמר לו השי"ת **לא יירשך זה כי אם אשר יצא ממעיך**, היינו מי אשר יצא חוץ ממדתך שלא יתנהג כמותך, הוא יירשך. וכאשר באמת כך היה כי יצחק מדה אחרת היתה בו, כי אברהם היה מדת החסד, ויצחק מדת גבורה.

ספרן של צדיקים

ויוצא אתו החנוכה ויאמר הבט נא השמימה וספור הכוכבים וגו' ויאמר לו כה יהיה זרעך (טו, ה)

אולי יש לבאר הכתוב עפ"י דרכי העבודה, וליישב גם קושיית הרמב"ן ז"ל על הכתוב **והאמין בד' ויחשבה לו לצדקה**, מה הוא הרבותא שהאמין ולמה לא יאמין.

ואולי י"ל עפ"י המשנה (ר"ה כט) כל זמן שישראל מסתכלין כלפי מעלה היו מתגברין, רצונו לומר עיקר עבודת התפילה צריך להיות על צער השמים כביכול, וכדאמר במשנה (סנהדרין מו) בזמן שאדם מישראל מצטער שכינה מה אומרת קלני מראשי קלני מזרועי, וזה הוא שאמר התנא (אבות פ"ב) אל תעש תפילתך קבע, כלומר שלא יהא תפילתך עבור

וְאֶגְדְּלָהּ שְׂמֹךְ וְהִיא בְּרָכָה (יב, ב)

איש אחד בא לפני הרה"ק מו"ה יהודא צבי **זצ"ל אבד"ק ראדזיל**, ושאל בעצתו איך לקרות שם בתו הנולדת לו על שם אביו שהיה שמו אברהם, והשיב לו הרה"ק כי זה מקרא כתוב **וּאֶגְדְּלָהּ שְׂמֹךְ**, שאמר ה' לאברהם אם יולד בן זכר יקרא שמו אברהם ואם בת יולד לו והיה **ברכה**, תקרא שמה ברכה, ודפח"ח.

דעת זקנים

וַיֹּאמֶר אַבְרָם אֵל לוֹט אֵל נָא תְהִי מְרִיבָה (יג, ח)

וירצה עוד, כי הנה ידוע ג' רגלים הם נגד אברהם יצחק יעקב, ושמיני עצרת הוא נגד דוד על רגל רביעי, והנה שמיני עצרת הוא יום נ"א מראש חודש אלול ימי רצון של ישראל, והוא גמר החתימה טובה לישראל, כי דבר מלך שלטון [קהלת ח ד], ודבר המלך ואשר נחתם בשם המלך אין להשיב [אסתר ח ח]. וז"ש **אל נא תהי מריבה** וכו', רוצה לומר על ידי המריבה שביני ובין יתעכב ח"ו ניצוץ דוד, ואז לא יהיה נ"א היינו יום הנ"א הוא שמיני עצרת, והוא מה שאנו אומרים הושיעה נ"א הצליחה נ"א [תהלים קיח כה], שהוא עיקר הישועה והצלחת ישראל.

אגרא דכלה

אֵל תִּירָא אַבְרָם אָנֹכִי מִגֵּן לָךְ שְׂכָרְךָ הֲרַבָּה מְאֹד (טו, א)

וַיַּחֲשֹׁבֶנָּה לוֹ צְדָקָה (טו, ו)

מרבי יעקב הרב דק"ק באסיווקא (חתן הרה"ק רבי **רפאל מבערשיד ז"ל**), שסיפר **מהרב דק"ק אפטא [ה'אוהב ישראל]**, פעם אחת בא לבית הרב רבי **אלימלך [מליזענסק] ז"ל**, והיה עומד רבי אלימלך בפנים לכותל, ובכה מאוד. והלך הרב מאפטא בקרוב, לשמוע מה שאומר. ושמע שאומר להשי"ת: אם תבער כל הרשעים מגיהנום שישאר הגיהנום ריקן, יהיה עוד קטן בשביל מיילך, כי חוטא גדול אני, ובכה. ואח"כ אמר: ואפשר שיהיה מיילך בגן עדן, כי יש לו תלמידים צדיקים, שלא יהיה הרב בגיהנום ותלמידיו בגן עדן.

ואה"כ בכה עוד ואמר: אפילו יהיה מיילך בגן עדן, לא יהיה לו שכר עוה"ב בשביל כך, רק אפשר שאתה השי"ת בעל רחמים ובעל צדקה, ואם תתן למיילך איש חוטא וגרוע כזה, בודאי יהיה צדקה גדולה. ואח"כ הפך פניו מן הכותל וראה הרב מאפטא, ואמר הרב מאפטא: רבי, גם אברהם אבינו ע"ה דיבר כדבריכם, שגיהנום קטן בשבילו, ואמר לו השי"ת (בראשית טו, א) **אל תירא אברם אנכי מגן לך**. ואח"כ אמר,

צו השעה • הפעם יותר מתמיד שותפים לאהל מועד!

עורך ע"י הרה"ג אהרן מרדכי גרין שליט"א - רב ומו"צ בקהילתנו

יעשה כן אלא ישפוך מהמאכל והמשקה עד שיצא החרק מתוכם. [ועיין באיל משולש עע"ז שהביא עצה בשם כ"ק אדמו"ר מגור בעל האמרי אמת זצ"ל לייטול החרק בכף עם מעט אוכל או משקה וימשוך הכלי עם האוכל והמשקה אליו דהוי בורר אוכל מתוך פסולת שמותר].

ו. שלא להוציא השערות שבמי המקוה במסננת.

בשבת אין להוציא ממי המקוה שערות וכיוצא בזה במסננת כבימות החול משום איסור בורר, אך יכול להוציא את השערות בכלי יחד עם מי המקוה, ויחזור וישפוך מקצת ממי המקוה שהוציא בחזרה לתוך המקוה והפסולת תשאר בכלי עם שאר המים. [פ"ת שם אות מה, וע"ש בהע"].

מתירים להוציא הגרעין מהפרי בשעת האכילה כדלעיל. [שם ס"ז].

ד. גרעיני אפרסק ושזיף שהגרעינים מחוברים לגוף הפרי, לכתחילה יפריד הפרי מהגרעין קודם האכילה, ואם אינו יכול לעשות כן יש אומרים שמתר להוציא הגרעין כשנשאר דבוק עליו מעט מהפרי, ויש מחמירים בזה, ויש מתירים להוציא הגרעין מגוף הפרי בשעת האכילה כנזכר לעיל. [שם].

ה. חרק שנפל לתוך מאכל או משקה.

כתב המשנה ברורה [שם סק"א] דמותר להוציא החרק [בכף או בידון] עם מעט מהאוכל או המשקה, ובקצות השולחן [סק"ה ס"ח] הביא מבעל השולחן ערוך הרב בסידורו שלא

א. הוצאת פרי רקוב מארגז הפירות.

אסור להוציא פרי רקוב מארגז הפירות הטובים משום דהוי בורר פסולת מתוך אוכל, ואם הפרי אינו רקוב לגמרי ויכול לאכלו על ידי הדחק אסור להוציאו משם מדרבנן. [מ"ב סימן שיט סקט"ו].

ב. הסרת העור מעוף או דג בשעת אכילה.

מותר להסיר העור מהעוף או הדג באופן שאינו יכול לאכלם רק לאחר שמסיר את העור, דבאופן כזה דין העור כקליפת הפרי שמותר להסירו סמוך לאכילה, ואין בזה איסור בורר. [פ"ת שם בשם הבאר משה ועוד, וכתב האגרות משה דאם העור עצמו ראוי לאכילה אין בזה איסור בורר בכל האופנים].

ג. הוצאת עצמות מבשר ודגים.

א. לכתחילה אין להוציא עצמות מבשר ודגים גם בשעת אכילה משום דהוי בורר פסולת מתוך אוכל, אלא יכניס הבשר או הדג יחד עם העצמות לתוך פיו ואחר כך יוציא העצם מפיו, ואם אינו יכול לעשות כן, אזי יאחוז העצם בידו [או בכף ומזלג] ויוציא הבשר מהעצם דהוי בורר אוכל מתוך פסולת, בידו, כדי לאכלו מיד, דמותר בשבת. [שש"כ שם סע' יא-יג].

ב. לדעת המשנה ברורה [בביה"ל ד"ה מתוך] מותר להוציא עצמות מבשר ודגים אם נשאר עליהם קצת מהבשר, ולדעת החזון איש [סנ"ד סק"ד] יש להחמיר בזה.

ג. כתב המשנה ברורה [בביה"ל שם] דאלו הנוהגים להוציא העצמות בשעת האכילה יש להם על מי לסמוך, דיש אומרים שבשעת אכילה גם אם מוציא הפסולת מתוך האוכל אין בו משום איסור בורר שדרך אכילה בכך, ועוד דכיון שהעצמות והבשר מחוברים הרי הם כדבר אחד שאין בו איסור בורר. [ועיין בשו"ת אגרות משה ח"ד סע"ד אות ז שכתב דלצורך קטנים מותר להוציא העצמות בשעת אכילה].

ד. הוצאת גרעינים מפירות.

א. גרעיני אבטיח לכתחילה ינהג בהם כמו בעצמות, דהיינו שיכניס החתיכה על גרעיניה לתוך פיו ואחר כך יוציא הגרעינים מתוך פיו, ואם אינו יכול לעשות כן, ינער את פרוסת האבטיח כדי שיפלו הגרעינים מאליהם, והגרעינים שנשארו דבוקים בפרי, הנהוג להוציאם בשעת אכילה מהפרי יש לו על מי לסמוך כנזכר לעיל. [שש"כ שם סט"ז].

ב. גרעיני מילון מותר להשליכם קודם האכילה שבלעדי זה אי אפשר לאכלו. [שם סל"ג].

ג. גרעיני מישמש ושסק כיון שאין הגרעינים דבוקים בגוף הפרי מוטב שיפתח הפרי באופן שהגרעין יפול מאליו, או שיחזיק בגרעין ויפריד הפרי ממנו, ויש

ברכת מזל טוב חמה ולגבית

ברגשי כבוד ויקר נשגור ברוכותינו להאי גברא יקירא, איש האשכולות, מוכתר בכל מידה נכונה, יראת ה' היא אוצרו, דיו רב לו בתורה וחסידות, המחנך הדגול בחסד עליון

הרה"ג ר' אשר זעליג סעקולא שליט"א

בן הגאון הגדול אבדק"ק סדנא שליט"א ולחמיו כ"ק הגאון הגדול

רבי אברהם הורונוניק שליט"א בן הגאון הגדול רבי חיים אלעזר זעלנה"ה חב"ל כ"ק מרן הברכת משה זיע"א

לרגל שמחת אירוסים בתו נכדתם הכלה החשובה תחי עב"ג החתן המופלג בתוי"ש ובמידות טובות עדיו לגדולות כליל המעלות

הבה"ח חיים מיכאל דוד וייסמנדל ני"ו בן ידידו הנכבד והנעלה

הרה"צ ר' יוסף יהודה שליט"א

בן אבד"ק נייטרא מאנסי שליט"א

חתן הרה"צ ר' לייביש רובין שליט"א מצעשענוב יה"ר שהזיווג יעלה יפה ויזכו לראות רוב נחת דקדושה ממנה ומכל יוצ"ח מתוך בריות גופא ונהורא מעליא

ברכת מזל טוב חמה ולגבית

לידידו הנכבד האי גברא יקירא, יקר שבערכין, העומד לימנו בכל עת, ומסייע בלב ונפש חפיצה, משכיל אל דל, לבו פתוח כאולם לזולת, טוב ליבו ונפשו מי מלל, קובע עיתותיו לתורה, אשר מוסר עצמו באופן נפלא לרבוה"ק זיע"א ולהבדלחט"א, והחזירו לו בעבותות אהבה רבה

הרה"ח המפורסר ר' שמואל ישראל הכהן וייס שליט"א חבר ועד בית מדרשינו הגדול

ולבנו ידידו הנכבד, האי גברא יקירא, יקר שבערכין, מוכתר בכל מידה נכונה, שמו הטוב הולך לפניו, אוהב תורה ולומדיה

הרה"ח ר' יעקב יצחק הכהן שליט"א

לרגל שמחת נישואי נכדו בנו החתן המופלג בתוי"ש ובמידות טובות עדיו לגאון ולתפארת

הבה"ח ברוך ני"ו

עב"ג הכלה החשובה תחי בת ידידו הנכבד

הרה"ח ר' עמוס טוניק שליט"א

יה"ר שהזיווג יעלה יפה לבנין עדי עד ויזכו לרוות מהם ומכל יוצ"ח זורות ישרים ומבורכים, רוב נחת דקדושה מתוך בריות גופא ונהורא מעליא אכ"ר

ברכת מזל טוב חמה ולגבית

על זאת שבחו אהובים ורוממו ידידים זמירות שירות ותשבחות מקורב לב הומה, ברגשי הוקרה והערכה בכוס מלא ברכת ה', מתוך רגשי גיל הלל והודאה, בסימן טוב ובמזל טוב, לכבוד ידידו הנעלה והנכבד, האי גברא יקירא, יקר שבערכין, ראש וראשון לכל דבר שבקדושה, משכיל אל דל, ליבו פתוח כאולם לזולת, שמו הטוב הולך לפניו, מוקיר ורחים רבנו אוהב תורה ולומדיה, מסור בלוי"ג לכל מפעלות חצר הקודש, אשר זכה לקרבה יתירה מכ"ק מרן אדמו"ר זיע"א ולהבדלחט"א כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

הרה"ח ר' אברהם משה מרגלית שליט"א

לרגל שמחת אירוסים בתו הכלה החשובה תחי עב"ג החתן המופלג בתוי"ש ובמידות טובות עדיו לגדולות כליל המעלות

הבה"ח פנחס יואל אנגלרד ני"ו

בן ידידו הנכבד והנעלה

הרה"ג ר' אהרן דוד שליט"א

נכד ידידו הנכבד והנעלה

הרה"צ רבי יצחק שליט"א מראדזין

חתן ידידו הנכבד והנעלה מגוע ארלאים ותרשישים

הגה"ח ר' אלימלך שפירא שליט"א

יה"ר שהזיווג יעלה יפה ויזכו לראות רוב נחת דקדושה ממנה ומכל יוצ"ח מתוך בריות גופא ונהורא מעליא

ברכת מזל טוב חמה ולגבית

טנא מלא ברכות נשגור נא בזאת לכבוד האי גברא רבא ויקירא, ליבו ער לכל דבר שבקדושה, משכיל אל דל, איש החסד, טוב ומטיב לכל, אוהב תורה ולומדיה, מוקיר ורחים רבנו, מתומכי אורייתא בחדוות מעלייתא מסור בלוי"ג לכ"ק מרן אדמו"ר זיע"א שהחזירו לו בעבותות חיבה גלויים ולהבדלחט"א כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

ה"ה הגדול הנכבד

הרה"ח המפורסר ר' מתתיהו ישראל גרוזונגר שליט"א

ולבנו ידידו הנכבד, האי גברא יקירא, שמו מפוארים, לו נאה כל תהילה, מוכתר בכל מידה נכונה, ליבו ער לכל דבר שבקדושה, אוהב תורה ולומדיה

הרה"ח ר' אברהם שליט"א

לרגל שמחת הולדת הינה הנכדה

בת לכבודו חתנו ידידו הנכבד

ה"ר משה צבי פלדמן ה"ו

בן ידידו הנכבד, האי גברא יקירא, שמו מפוארים, לו נאה כל תהילה, מוכתר בכל מידה נכונה, ליבו ער לכל דבר שבקדושה, אוהב תורה ולומדיה

הרה"ח ר' יהודה שליט"א

נכד ידידו הנכבד, האי גברא יקירא איש האשכולות, רב פעלים לתורה ולחסד שמו הטוב הולך לפניו, יראת ה' היא אוצרו

הרה"ח המפורסר ר' שמואל שמעלקא שליט"א

יה"ר שיזכו לרוות רוב נחת ממנו ומכל יוצ"ח מתוך בריות גופא ונהורא מעליא

ברכת מזל טוב חמה ולגבית

נדבת ידידו הנכבד והנעלה האי גברא יקירא מוכתר בכל מידה נכונה כליל המעלות והמידות, דיו רב לו בתורה וחסידות

הרה"ח ר' אליעזר גולדשטיין שליט"א

ולאביו ידידו הנכבד והנעלה מחשבי ומפארי אנ"ש

הרה"ח המפורסר ר' לוי יצחק שליט"א ולחמיו ידידו הנכבד

הרה"ח המפורסר ר' שמואל יצחק לסקר שליט"א

לרגל שמחת אירוסים בנו נכדם החתן המופלג בתוי"ש ובמידות טובות עדיו לגאון ולתפארת

הבה"ח מנחם ני"ו

מחשבי חבורת הבחורים ומבחירי מפעל התורה 'חביבותא דרבי שמעון'

יה"ר שהזיווג יעלה יפה לבנין עדי עד ויזכו לרוות מהם ומכל יוצ"ח זורות ישרים ומבורכים, רוב נחת דקדושה מתוך בריות גופא ונהורא מעליא אכ"ר

ברכת מזל טוב חמה ולגבית

לידידו הנכבד, האי גברא יקירא, נודע לשם ולתהילה ראש וראשון לכל דבר שבקדושה, משכיל אל דל, קובע עיתותיו לתורה, מסור בלוי"ג לכל מפעלות חצ"ק בכלל ובפרט לבית מדרשינו הגדול מחשובי אנ"ש

הרה"ח ר' יעקב יצחק גולדברג שליט"א

לרגל שמחת נישואי בתו הכלה החשובה תחי עב"ג החתן המופלג בתוי"ש ובמידות טובות עדיו לגדולות כליל המעלות

הבה"ח אפרים זלמן ני"ו

בן ידידו הנכבד והנעלה

הרה"ח ר' יואל מרגלית שליט"א

יה"ר שהזיווג יעלה יפה ויזכו לראות רוב נחת דקדושה ממנה ומכל יוצ"ח מתוך בריות גופא ונהורא מעליא

שמחת החתונה א"ה ביום שני באולמי כינור דוד בני ברק

לידידי ומכרי אשמח לראותכם משתתפים בשמחת ובשמחתכם ליבי ישמח ליבי גם אני

נא לראות הזמנה זו כאישית

תזכורת למי שלקח גיליון אהל מועד לחג הסוכות ועדיין לא שילם 30 ש"ח או כל מי שלקח ספר הק' לעילא ולעילא ועדיין לא שילם ניתן לשלם בנדרים פלוס ע"ש אהל מועד או אצל הרה"ח ר' אהרן לוסטיג שליט"א - משב"ק כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

ברכת מזל טוב חמה ולגבית

נדבת ידידו הנכבד והנעלה האי גברא יקירא מוכתר בכל מידה נכונה כליל המעלות והמידות, איש חי רב פעלים לתורה וחסידות ברוך הכשרון ואיש המעש קובע עתותיו לתורה

הרה"ח ר' שלמה גלבשטיין שליט"א

חבר ועד בית מדרשינו הגדול ולאביו ידידו הנכבד והנעלה האי גברא רבה איש האשכולות דיו רב לו בתורה וחסידות מקים עולה של תורה נודע לשם ולתהילה בשדה החינוך

הגה"ח ר' מרדכי לייב שליט"א

ולחמיו ידידו הנכבד מחשובי מתפללי בית מדרשינו בעיה"ק צפת

הרה"ח המפורסר ר' אברהם פוקס שליט"א

מפארי אנ"ש לרגל שמחת נישואי בנו נכדם החתן המופלג בתוי"ש ובמידות טובות עדיו לגאון ולתפארת

הבה"ח משה זרח ני"ו

מחשבי חבורת הבחורים ומבחירי מפעל התורה 'חביבותא דרבי שמעון'

עב"ג הכלה החשובה תחי בת ידידו הנכבד

הרה"ח ר' פנחס ציילינגולד שליט"א

יה"ר שהזיווג יעלה יפה לבנין עדי עד ויזכו לרוות מהם ומכל יוצ"ח זורות ישרים ומבורכים, רוב נחת דקדושה מתוך בריות גופא ונהורא מעליא אכ"ר

שמחת האופרוף בשב"ק בבית מדרשינו הגדול בבית שמש

שמחת החתונה א"ה ביום שלישי באולם 'גולדן סקיי' בבית עילית

לידידי ומכרי אשמח לראותכם משתתפים בשמחת ובשמחתכם ליבי ישמח ליבי גם אני

נא לראות הזמנה זו כאישית